

Pavilonis: Kiedyś Stany Zjednoczone rozumieją, że Putin z nich kpi »9

Dawny budynek kościelny zostanie wystawiony na licytację »10

Sezon grzewczy za nami »28

Uwaga na kielkujące ziemniaki »29

„Niech pokój będzie z wami”. Leon XIV rozpoczął pontyfikat

8 maja konklawe w Watykanie zakończyło się wyborem nowego papieża. Nowym biskupem Rzymu został 69-letni kardynał Robert Francis Prevost z USA, który przyjął imię Leona XIV. W swoim pierwszym przemówieniu Leon XIV podkreślił, że Kościół ma pełnić rolę pomostu dialogu, a pokój ma być jego naczelnym przesłaniem. »2

Minęła 90. rocznica śmierci Józefa Piłsudskiego »12-13

Reitingai: Spadek notowań polskich szkół »14-15

KURIER
WILEŃSKIUkazuje się
od 1 lipca 1953 r.Birbynių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44**Redaktor naczelny:**
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)**Zastępcy red. nacz.:**
Brygita Łapszewicz
(b.łapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)**Dziennikarze:**
Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik,
Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiewicz
— fotoreporter.**Dział Promocji:**
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt) i reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).**Dział Online:**
Janina Jarosz,
Jolanta Balkiewicz,
Apolinary Klonowski.**Skład i łamanie:** Halina Taukin**Wydawca:** VšĮ „Kurier Wileński”**Druk:** VšĮ „Vilnijos žodis”**Nakład:** 2500 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCHFundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
im. Jana OlszewskiegoMinisterstwo
Spraw ZagranicznychMEDIU
RĖMIMO
FONDAS

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy za Granicą 2023”, ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Leon XIV nowym papieżem: „Nigdy więcej wojny”

W czwartek 8 maja Biały dym z Kaplicy Sykstyńskiej i dźwięk dzwonów ogłosiły światu, że Kościół ma nowego biskupa Rzymu.

WYBÓR I OGŁOSZENIE NOWEGO PAPIEŻA

Konklawe z udziałem 133 kardynałów elektorów rozpoczęło się w środę i trwało niepełna dobę. W czwartek po godzinie osiemnastej z komina Kaplicy Sykstyńskiej uniósł się biały dym, a chwilę później dzwony bazyliki Świętego Piotra potwierdziły wybór. Około godziny dziewiętnastej na loggii bazyliki pojawił się kardynał protodiakon Dominique Mamberti i wypowiedział tradycyjną formułę: „Annuntio vobis gaudium magnum: habemus papam”.

Nowym papieżem został 69-letni kardynał Robert Francis Prevost z USA, który przyjął imię Leona XIV. Wiadomość została przyjęta z entuzjazmem przez dziesiątki tysięcy wiernych zgromadzonych na placu Świętego Piotra.

W swoim pierwszym przemówieniu z balkonu bazyliki papież Leon XIV powiedział: „Niech pokój będzie z wami wszystkimi”. Podkreślił, że Kościół ma być otwarty i pełnić rolę pomostu dialogu, a pokój ma być jego naczelnym przesłaniem. Wzywał, by budować mosty spotkania i jedności oraz by nieść orędzie pokoju do wszystkich narodów i zakątków świata. W swoim wystąpieniu oddał także hołd poprzednikowi, papieżowi Franciszkowi.

APEL O POKÓJ I ZAKOŃCZENIE WOJEN

W niedzielę 11 maja podczas południowej modlitwy

Regina Coeli Leon XIV zaapelował o pokój, zwracając się do około 100 tys. wiernych zgromadzonych w Watykanie.

„Nigdy więcej wojny” — powiedział papież, nawiązując do 80. rocznicy zakończenia II wojny światowej. Wskazał na dramatyczną sytuację na świecie. „Noszę w moim sercu cierpienia umiłowanego narodu ukraińskiego” — podkreślił apelując o „autentyczny, sprawiedliwy i trwały pokój” oraz natychmiastowe zawieszenie broni w Strefie Gazy.

Wezwał do uwolnienia jeńców i powrotu dzieci do rodzin, a także do niezwłocznej pomocy humanitarnej ludności palestyńskiej. Wyraził zadowolenie z zawieszenia broni między Indiami i Pakistanem i zachęcał do dalszych negocjacji pokojowych. Wszystkie swoje apele powierzył w modlitwie Królowej Pokoju.

KIM JEST LEON XIV?

Papież Leon XIV, czyli Robert Francis Prevost, urodził się 14 września 1955 r. w Chicago. Pochodzi z rodziny o francuskich, włoskich i hiszpańskich korzeniach. Studiował matematykę i filozofię na Uniwersytecie Villa-

nova w Filadelfii, a następnie uzyskał doktorat z prawa kanonicznego w Rzymie.

W 1982 r. przyjął święcenia kapłańskie jako członek Zakonu św. Augustyna. W 1985 r. rozpoczął wieloletnią posługę misyjną w Peru, gdzie pełnił m.in. funkcje kanclerza diecezji Chulucanas oraz rektora seminarium w Trujillo. W 1999 r. został prowincjałem augustianów w Chicago, a w 2001 r. wybrano go przełożonym generalnym całego zakonu. Funkcję tę pełnił do 2013 r. Następnie wrócił do Peru jako biskup diecezji Chiclayo. W 2023 r. papież Franciszek mianował go prefektem Dykasterii ds. Biskupów. W tym samym roku otrzymał kapelusze kardynalski.

Leon XIV biegle włada hiszpańskim, włoskim, portugalskim, łaciną i niemieckim. W młodości był zapalonym tenisistą.

Uroczysta msza inauguracyjna pontyfikatu Leona XIV odbędzie się w niedzielę 18 maja o godzinie dziesiątej na placu Świętego Piotra. Pierwsza audyencja generalna nowego papieża zaplanowana jest na 21 maja.

Opr. J.B. na podst. PAP

W niedzielę 11 maja podczas modlitwy Regina Coeli Leon XIV zaapelował o pokój Fot. EPA-ELTA

Przedstawiciele organizacji społecznej na rzecz ochrony praw zwierząt „Puste klatki” przeprowadzili na placu V. Kudirki w Wilnie akcję pt. „Jęk prosiaczków” Fot. Dainius Labutis, ELTA

Podpalał na zlecenie Rosjan obiekty handlowe w Polsce i Litwie

Szef MS RP, prokurator generalny Adam Bodnar poinformował w poniedziałek, że osoba powiązana z podpaleniem hali targowej na ul. Marywilskiej w Warszawie była też zaangażowana w podobny akt podpalenia w Wilnie. Dodał, że część sprawców jest poszukiwanych m.in. europejskimi nakazami aresztowania.

Premier Donald Tusk poinformował w niedzielę, że pożar hali targowej przy ul. Marywilskiej w Warszawie, do którego doszło 12 maja 2024 r., był efektem podpalenia na zlecenie rosyjskich służb. W hali znajdowało się ok. 1,4 tys. sklepów i punktów usługowych.

„Ze śledztwa tak wynika, że cała akcja podpalenia nie tylko tego obiektu, ale także innych obiektów wielkopowierzchniowych, obiektów handlowych na

terenie Polski i Litwy, była koordynowana i zarządzana z terenu Federacji Rosyjskiej przez służby specjalne Federacji Rosyjskiej” — powiedział Bodnar.

Pytany o sprawców, prokurator generalny poinformował, że są to osoby, które nawiązały współpracę z rosyjskimi służbami. „I oczywiście ich status trudno jest jednoznacznie określić, bo kim innym byli wykonawcy, kim innym były osoby, które dokumentowały, wysyłały nagrania potwierdzające to, że doszło do pożaru, a kim innym osoby zlecające” — zaznaczył.

Poinformował też, że osoba powiązana z podpaleniem przy ul. Marywilskiej była również zaangażowana w podobne wydarzenia w Wilnie — co wskazuje, że mogła to być osoba ściśle współpracująca, a nie przypadkowy wykonawca.

Przypomniął, że część sprawców przebywa w areszcie, co pozwoliło prokuraturze dokonać daleko idących ustaleń, natomiast pozostali zostali zidentyfikowani i są poszukiwani. „Niektóre z tych osób przebywają na terytorium Federacji Rosyjskiej, w związku z czym jedyne co można zrobić to są oczywiście listy gończe oraz europejskie nakazy aresztowania i te czynności też zostały dokonane” — dodał Bodnar.

Prokurator generalny zaznaczył, że z jednej strony podejrzanymi są osoby, które koordynowały działania ściśle powiązane ze służbami specjalnymi Federacji Rosyjskiej, a z drugiej — same te służby wyspecjalizowały się w rekrutowaniu ludzi za pośrednictwem mediów społecznościowych do wykonywania określonych zadań.

PAP

Imieniny

13 maja

Agnieszki, Aarona, Dobiesława, Gemmy, Gerarda, Glorii, Magdaleny, Mucjusza, Natala, Roberta, Serwacego

14 maja

Ampelii, Bonifacego, Dominiki, Egidii, Fenenny, Izydora, Jeremiego, Jeremiesza, Koryny, Macieja, Michała, Wiktora

Cytat dnia

„Pozwólcie mi wyrazić ponownie dziś solidarność Kościoła z dziennikarzami uwięzionymi za to, że dążyli do tego, by opowiedzieć prawdę” — powiedział podczas spotkania w Auli Pawła VI z reprezentantami mediów z wielu krajów papież Leon XIV.

Liczba dnia

0,2 proc. — tyle w kwietniu wyniosła inflacja na Litwie. Natomiast roczna inflacja wynosi 3,6 proc.

Mer Rejonu Wileńskiego przedstawił sprawozdanie z działalności za rok 2024: rok wzrostu, odważnych zmian

W piątek, 9 maja, na posiedzeniu Rady Samorządu Rejonu Wileńskiego mer Robert Duchniewicz przedstawił sprawozdanie z działalności samorządu za rok 2024, w którym – wdrożone ukierunkowane zmiany, rosnące inwestycje i projekty mające na celu dobrobyt mieszkańców.

Zdaniem mera miniony rok był okresem intensywniej pracy, umacniania wspólnoty i konsekwentnej modernizacji rejonu.

„Rok 2024 dla rejonu wileńskiego był rokiem wzrostu, nowych inicjatyw, odważnych decyzji i zaktywizowania społeczności. Każdy pomysł, każdy krok, podjęta decyzja i wdrożony projekt były ukierunkowane na główny cel – zapewnienie, że rejon wileński stanie się jeszcze atrakcyjniejszym, bezpieczniejszym i nowocześniejszym miejscem do życia, pracy i tworzenia przyszłości” – mówi mer R. Duchniewicz.

Ze sprawozdaniem z działalności samorządu za rok 2024 można zapoznać się na stronie internetowej Samorządu Rejonu Wileńskiego:

<https://vrsa.lt/2024-m./1784>.

■ W roku 2024 rejon wileński poczynił konkretne kroki naprzód Fot. vrsa.lt

Nowocześniej, przytulniej, bezpieczniej: Żłobek-Przedszkole w Niemieżu szykuje się do modernizacji

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Żłobek-Przedszkole w Niemieżu czekają znaczące zmiany – już niedługo ruszy długo wyczekiwana budowa nowej dobudówki. Modernizacja infrastruktury sprawi, że placówka będzie bardziej przytulna, wygodna i przyjazna środowisku.

Jak zauważyła mer Samorządu Rejonu Wileńskiego Robert Duchniewicz, przedmieścia rejonu wileńskiego szybko się rozwijają, osiedla się tu coraz więcej mieszkańców, zwłaszcza młodych rodzin. Dlatego konieczne jest zapewnienie wszystkim dorastającym tu dzieciom możliwości uczęszczania do placówek edukacyjnych – blisko domu, w bezpiecznym i nowoczesnym otoczeniu.

„W rejonie wileńskim osiedla się wiele młodych rodzin, dlatego bardzo

ważne jest zwiększenie liczby miejsc w placówkach edukacyjnych, aby wszystkie dzieci miały dostęp do wysokiej jakości, nowoczesnego kształcenia. Obecnie w przedszkolach brakuje pomieszczeń, nie wszędzie można zapewnić odpowiednią jakość kształcenia. Poprzez realizację projektów, modernizację i rozbudowę placówek oświatowych dążymy do tego, by każde dziecko, niezależnie od miejsca zamieszkania czy sytuacji rodzinnej, miało możliwość uczęszczania do przedszkola lub szkoły blisko domu, w bezpiecznym i atrakcyjnym otoczeniu. Inwestycja Samorządu Rejonu Wileńskiego w tę placówkę to nie tylko projekt infrastrukturalny, ale także krok w kierunku bezpieczniejszego, nowocześniejszego i zrównoważonego środowiska dla naszych dzieci” – mówi mer R. Duchniewicz.

Jedną z kluczowych zmian w Żłobku-Przedszkolu w Niemieżu będzie

nowa dobudówka. Znajdą się w niej: nowoczesne sale przedszkolne, funkcjonalne pomieszczenia administracyjne, sala widowiskowa na 122 miejsca oraz inne funkcjonalne przestrzenie. Nowy budynek zostanie dostosowany do dzieci w różnym wieku: na parterze znajdą się grupy dla dzieci w wieku 2–3 lat, a na pierwszym piętrze – grupy dla starszych dzieci, w wieku 3–6 lat. Planuje się utworzenie 6 nowych grup (3 grupy żłobkowe i 3 grupy przedszkolne). Nowa klatka schodowa i winda zapewnią wygodny dostęp do wszystkich pięter.

Przywiązując dużą wagę do zrównoważonego rozwoju, na dachach budynków zostaną zainstalowane fotowoltaiczne systemy solarne, umożliwiające wykorzystanie energii odnawialnej.

Zmiany dotkną także istniejący budynek.

4➤

W miejscu obecnej sali gimnastycznej powstanie sala sportowa, przeznaczona do aktywnego spędzania czasu wolnego i zajęć wychowania fizycznego.

W remontowanym budynku zostaną urządzone dwa pokoje sensoryczne do stymulacji zmysłów dzieci, gabinety badań lekarskich, zmodernizowana szatnia, nowe węzły sanitarne, nowoczesna kuchnia oraz inne pomieszczenia pomocnicze. Wyjątkowym rozwiązaniem jest planowane schronienie z tunelem służącym jako wyjście awaryjne, co znacząco podniesie poziom bezpieczeństwa. Kolejną nowością jest użytkowy taras na dachu, na którym zostanie urządzona zielona strefa – edukacyjna przestrzeń na świeżym powietrzu do wypoczynku i zajęć dla dzieci.

Projekt obejmuje również przebudowę terenu: zostaną urządzone dwa nowe wjazdy, przystosowane do obsługi strefy kuchennej i odpadów komunalnych, powstanie parking oraz dodatkowy wjazd dla potrzeb technicznych.

Projekt, którego realizacja planowana jest do września 2027 roku,

będzie znaczącą inwestycją w infrastrukturę oświatową. Planuje się, że jego wartość wyniesie około 3 milionów euro.

Rekonstrukcja Żłobka-Przedszkola w Niemieżu – częścią realizowanego przez Samorząd projektu, finansowanego ze środków UE

Administracja Samorządu Rejonu Wileńskiego od końca 2024 roku realizuje projekt „Zwiększenie dostępności edukacji przedszkolnej w Samorządzie Rejonu Wileńskiego”. Projekt jest finansowany w ramach programu rozwoju Funduszy Europejskich na lata 2021–2027, środka postępu nr 12-003-03-01-23 (RE) „Zwiększenie dostępności edukacji dla dzieci doświadczających wykluczenia” ze środków funduszy Unii Europejskiej oraz budżetu państwa Republiki Litewskiej.

W ramach projektu zostaną dobudowane dobudówki do działających placówek – Przedszkola w Bujwidziskach rejonu wileńskiego, Gimnazjum im. Św. Rafała Kalinowskiego w Niemieżu oraz Żłobka-Przedszkola w Niemieżu.

W ramach projektu w Gimnazjum im. św. Rafała Kalinowskiego

w Niemieżu planowana jest rekonstrukcja budynku, w wyniku której budynek zyska około 3 tys. m² dodatkowej powierzchni. Utworzone zostaną trzy nowe miejsca wychowania wczesnoszkolnego (3 grupy), 3 klasy wychowania przedszkolnego i 12 klas edukacji początkowej dla obecnych i nowych uczniów. W najbliższym czasie zostanie ogłoszone postępowanie przetargowe na wykonanie prac.

W Przedszkolu w Bujwidziskach, w celu rozwiązania problemu braku miejsc, w dwupiętrowym budynku zostaną utworzone dodatkowe 70 miejsc, w urządzonych pomieszczeniach będą funkcjonować 4 grupy wychowania przedszkolnego. Po przebudowie budynku planuje się łącznie 105 miejsc.

W Żłobku-Przedszkolu w Niemieżu zostanie utworzonych 105 nowych miejsc wychowania przedszkolnego – 3 grupy dla dzieci w wieku od 2 do 3 lat oraz 3 grupy dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat. ■

Strony przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

„Najlepsze turystyczne wioski 2025”.

Litewskie perły turystyki walczą o światowe uznanie

Sześć litewskich miejscowości – Niūronys, Marcinkańce, Merecz, Połusze, Płotele i Żagory – ubiega się o tytuł najlepszej wioski turystycznej na świecie.

Złożyły one swoje nominacje do Ministerstwa Gospodarki i Innowacji (EIMIN), które obecnie finalizuje ich zgłoszenia do prestiżowego konkursu „Najlepsze turystyczne wioski” organizowanego przez Światową Organizację Turystyki (WTO). Jest to światowa inicjatywa mająca na celu wybranie i zaprezentowanie miejsc na całym świecie, które kładą duży nacisk na turystykę, zachowanie kultury narodowej, tradycji, krajobrazów, zrównoważony rozwój i rozwój turystyki. Głównym celem konkursu jest uczynienie z turystyki jednej z sił napędowych zmniejszania wykluczenia regionalnego, rozwoju obszarów wiejskich i dobrobytu społeczności.

Litewskie Ośrodki Informacji Turystycznej zgłosiły do konkursu sześć wsi: Niūronis (rej. onieksztyński), Marcinkańce i Merecz (rej. orański), Połusze (rej. ignaliński), Płotele (rej. płungiański) i Żagory (rej. janowski). Wymagania stawiane kandydującym są wysokie. Najważniejsze z nich to: mała populacja (nie więcej niż 15 tys. mieszkańców), wyjątkowy krajobraz, wspieranie tradycyjnej działalności (rolnictwo, leśnictwo, hodowla zwierząt lub rybołówstwo), silne wartości i aktywność społeczności. Międzynarodowy zespół ekspertów oceni zasoby kulturowe i naturalne oraz ich ochronę, a także ich zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny i środowiskowy, zna-

czenie turystyczne, rozwój i infrastrukturę. Priorytetowo traktowane będą obiekty o zasobach uznanych na szczeblu krajowym lub międzynarodowym, obiekty światowego dziedzictwa UNESCO, parki narodowe lub regionalne. Ważna jest również wizytówka obiektu – sposób jego promocji i rozwoju, innowacyjność oferowanych produktów. Zwycięzcy zostaną ogłoszeni jesienią tego roku podczas Zgromadzenia Ogólnego WTO w Rijadzie w Arabii Saudyjskiej. Zostaną oni włączeni do Sieci Najlepszych Wiosek Turystycznych, platformy wymiany doświadczeń i pogłębiania wiedzy. ■

Opr. J.
B. na podst. inf.

BEZPIECZEŃSTWO Prawie 4 mln euro więcej na renowację schronisk

Aby przyspieszyć rozwój sieci schronisk, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ogłosiło, że przeznaczy dodatkowe 3,9 mln euro dla samorządów na modernizację infrastruktury schronisk. Pięć samorządów, które nie otrzymały pieniędzy na modernizację swoich schronisk, otrzyma dofinansowanie. Są to samorządy miast: Kowna, Połagi, Ignaliny, Janiszek i Retowa. Osiem innych samorządów: Wilno, Kowno, Birże, Szyrwinty, Koszedary, Kupiszki, Małaty i Janowo — otrzymało dodatkowe fundusze. „Bezpieczeństwo ludności jest naszym najwyższym priorytetem. Aby przyspieszyć renowację schronisk w samorządach kraju i bardziej równomiernie pokryć terytorium kraju, zdecydowaliśmy się przeznaczyć dodatkowe fundusze” — powiedział minister spraw wewnętrznych Władysław Kondratowicz.

WOJSKO Litewscy żołnierze wyruszyli na pielgrzymkę do Francji

W poniedziałek 12 maja litewscy żołnierze wyruszyli na 65. międzynarodową pielgrzymkę do Lourdes we Francji. Około 40 żołnierzy rozpoczęło podróż autobusem, następnie dołączając do grupy niemieckich, holenderskich i innych żołnierzy w Niemczech i będą kontynuować podróż do Lourdes pociągiem zarezerwowanym dla pielgrzymów. Podróż potrwa do 22 maja.

„Litewscy żołnierze uczestniczą w corocznej pielgrzymce do Lourdes od 1995 r. i reprezentując Litwę i Litewskie Siły Zbrojne w społeczności międzynarodowej, dzielą się swoją wiarą i doświadczeniem oraz nawiązują kontakty z żołnierzami z innych krajów” — czytamy w komunikacie wojska litewskiego. Według Litewskich Sił Zbrojnych pielgrzymki są doświadczeniem, które wspiera duchowość żołnierzy, wzmacnia wartości moralne, poczucie jedności i zaufania do innych, ma pozytywny wpływ na samopoczucie psychiczne żołnierzy oraz pogłębia znaczenie służby i współpracy międzynarodowej.

WILNO Nowe nazwy dla placu w Grzegorzewie i czterech ulic

Rada Miasta Wilna nadała nazwy nienazwanemu placowi w Grzegorzewie i czterem ulicom w stolicy, ale niektórzy radni zakwestionowali ich znaczenie. Plac w Grzegorzewie u zbiegu ulic Jaunimo skersgatvio i Kuniškių został nazwany Totorinės (Tatarskim) ze względu na fakt, wspomniany w źródłach historycznych, że na terytorium Grzegorzewa istniała kiedyś tatarska wioska o tej nazwie. Rada zatwierdziła także proponowane nazwy czterech nienazwanych ulic w Wilnie. Ulica w dzielnicy Nowy Świat została nazwana Kalvelių, w Ponarach pojawiła się ul. Birštono, a ulica w dzielnicy Zameczek została nazwana imieniem Dyvana, jednego z przywódców powstania wielkopruskiego. Natomiast ulica Gvazdikų sodų 3-oji na Antokolu zyskała nową nazwę — teraz to będzie ul. Upelės.

WILNO Pożar w zakładzie recyklingu tworzyw sztucznych opanowany przez strażaków

W sobotę 10 maja wybuchł pożar w zakładzie recyklingu tworzyw sztucznych Plasta w Wilnie. Został opanowany w ciągu kilku

godzin. Nie było ofiar, a pracownicy fabryki zostali ewakuowani. Według BN na miejscu zdarzenia pracowały straże pożarna i ratownicza, siedem cystern, dwa dźwigi i samochód służbowy. Pożar został zgłoszony około godziny 16.00 i zlokalizowany tuż po godzinie 18.00. Lokalizacja jest tym, co strażacy określają jako powstrzymanie rozprzestrzeniania się ognia, ale nie oznacza jego ugaszenia. To kolejny poważny pożar w ostatnich tygodniach. Pod koniec kwietnia pożar wybuchł w zakładzie sortowania odpadów w samorządzie wileńskim, w ubiegłym tygodniu — w zakładzie kogeneracji w Kownie oraz w skupie złomu w Olicie.

EUROWIZJA Eksperci twierdzą, że nie da się odpolitycznić konkursu

Rozpoczynający się w tym tygodniu Konkurs Piosenki Eurowizji będzie świętem muzyki i różnorodności kulturowej, ale polityka nieuchronnie wkracza do akcji, zmuszając do zakwestionowania długoletniego twierdzenia o neutralności konkursu. Tegoroczna edycja w szwajcarskiej Bazylei będzie miejscem zmagania wykonawców z 37 krajów od wtorku 13 maja, do wielkiego finału 17 maja. Polityka jest oficjalnie zakazana w tym wydarzeniu, ale podobnie jak w poprzednich latach organizatorzy będą musieli postarać się, aby napięcia związane z konfliktami międzynarodowymi, nie wpłynęły na przebieg uroczystości. Eksperci zgadzają się, że jest to niezwykle trudne zadanie. „Nie da się odpolitycznić tego wydarzenia” — powiedział agencji AFP Dean Vuletic, historyk i autor książki „Powojenna Europa i Konkurs Piosenki Eurowizji”.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. Josvydas Elinskas, ELTA; alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

W całej Litwie rośnie liczba planujących renowację bloków. Liderami Wilno, Kowno i Telsze

Rośnie liczba osób, które zdecydowały się na remont swojego starego bloku wielomieszkaniowego: złożono już 28 wniosków, w których łączna kwota wnioskowanego dofinansowania wynosi 32,6 mln euro. Kolejne 537 bloków wielomieszkaniowych przygotowuje plany inwestycyjne. Najbardziej aktywne są Wilno, Kowno i Telsze. Mieszkańcy wykazują inicjatywę nie tylko w zakresie zmniejszenia zużycia energii, ale także wyboru bardziej zrównoważonych rozwiązań.

Od lidera renowacji, Wilna, otrzymano 9 wniosków. Po 6 wniosków złożyło miasto Kowno wraz z rejonem kownowskim oraz rejon telszańskim. Rejon wilkomierski złożył 3 wnioski, janowski — 2, a z rejonów birsztańskiego i kłajpedzkiego otrzymano po jednym wniosku.

Jednocześnie w całej Litwie intensywnie przygotowywane są plany inwestycyjne — obecnie ich liczba sięga aż 537, a mieszkańcy tych bloków już wyrazili zgodę na renowację. Na czele plasują się Wilno i rejon wileński oraz Kowno i rejon kowieński — w każdym z tych regionów przygotowanych jest ponad 100 planów. Aktywnie angażują się również rejon kłajpedzki, poniewieski, telszański, janowski oraz miasto Połaga.

Dyrektor Departamentu Modernizacji Budynków Agencji Zarządzania Projektami Środowiskowymi (APVA) Gintarė Burbienė zwraca uwagę, że w tym zaproszeniu mogą już uczestniczyć również bloki wielomieszkaniowe znajdujące się w strefach ochrony dziedzictwa kulturowego. Ponadto zwiększono dla nich stałą stawkę, według której obliczana jest pomoc.

JESZCZE WIĘCEJ KOMFORTU I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Zgodnie z warunkami nowego naboru wniosków mieszkańcy mogą uzyskać pomoc nie tylko na remont dachu, ścian, okien lub systemu ogrzewania, ale także na dodatkowe rozwiązania poprawiające jakość

■ Odnowiony blok wielomieszkaniowy Fot. arch. APVA

życia i wygląd budynku: rozbudowa balkonów, przystosowanie piwnic do schronów, montaż schowków na rowery lub stacji ładowania samochodów elektrycznych.

W niniejszym naborze proponuje się również wykorzystanie innowacyjnej i zrównoważonej technologii renowacji płyt prefabrykowanych, która umożliwia prowadzenie prac przez cały rok i skrócenie czasu ocieplania ścian nawet o 2-3 razy. „Zauważamy, że coraz więcej mieszkańców wybiera odnawialne źródła energii — aż 21 z 28 wniosków złożonych w tym roku przewiduje instalację elektrowni słonecznych, kolektorów lub pomp ciepła” — mówi G. Burbienė.

W CIĄGU KWARTAŁU — 90 ODNOWIONYCH BLOKÓW

W pierwszym kwartale 2025 r. na Litwie zakończono renowację aż 90 bloków wielomieszkaniowych — to prawie 30 proc. więcej niż w tym samym okresie ubiegłego roku. Najwięcej projektów renowacyjnych zrealizowano w Wilnie (11), Kownie i Janowie — po 9, w Możejkach — 5, a w Elektrenach, Kłajpedzie, Połdze i Szawlach — po 3.

Według Aušry Bartkevičienė, kierowniczką działu projektów modernizacji bloków wielomieszkaniowych APVA, rosnące liczby wynikają

ze współpracy wszystkich ogniw — od administratorów po APVA — oraz optymalizacji procesów. Jeśli tempo zostanie utrzymane, w tym roku może zostać wyremontowanych ponad 400 bloków wielomieszkaniowych. Wyniki poprawia również fakt, że w tym roku kończą się projekty rozpoczęte w zeszłym roku.

Jeśli nadal pojawiają się pytania lub wątpliwości, brakuje informacji, szczegółowe informacje na temat renowacji można znaleźć w interaktywnym przewodniku po renowacji dla właścicieli mieszkań, zamieszczonym na stronie modernizuok.apva.lt lub uzyskać pod numerem telefonu +370 614 99699.

Wnioski mogą być składane przez przedstawicieli mieszkańców do 1 października. Jeśli suma wniosków przekroczy budżet przeznaczony na nabór, pozostałe wnioski zostaną umieszczone na liście rezerwowej. Wnioski należy składać za pośrednictwem systemu informacyjnego APVA APVIS.

Projekt „Promocja renowacji bloków wielomieszkaniowych” jest finansowany ze środków Funduszu Spójności.

Ieva Vidūnaitė

Zam. 2858

Policja bada oszustwa na 109 tysięcy euro

Czterech mieszkańców kraju zgłosiło się na policję, że oszuci wyłudziło od nich duże sumy pieniędzy, poinformował w piątek Departament Policji.

W czwartek około godziny 15:42 do policji w rejonie kłajpedzkim zgłosił się mężczyzna urodzony w 1957 roku. Zgłosił, że w okresie od 29 kwietnia do środy 6 maja, przebywając w swoim domu w mieście portowym, został oszukany za pośrednictwem internetowej platformy inwestycyjnej „Treding platform” na kwotę 42 648 euro.

Kolejny przypadek oszustwa odnotowano w Poniewieżu. W ub. czwartek około godziny 9:28 do funkcjonariuszy miejskich zgłosiła się kobieta urodzona w 1953 r. Kobieta twierdziła, że w środę, gdy była w domu, zadzwoniła do niej nieznana kobieta, która przedstawiła się jako pracownica banku „Swedbank” i podstępem wyłudziła hasła do bankowości elektronicznej. Tego samego dnia, około godziny 16:00, nieznany mężczyzna, który przedstawił się jako policjant, pojawił się w domu danej kobiety i otrzymał od niej dwie karty płatnicze, z których wypłacono 35 tys. euro.

Oszuci oszukali również mieszkankę rejonu trockiego. Kobieta urodzona w 1968 r. zgłosiła się do funkcjonariuszy w czwartek o godz. 16.10. Według niej, wcześniej tego samego dnia, gdy była w domu, zadzwonił nieznany mężczyzna, który przedstawił się jako pracownik „TELE 2” i podstępem wyłudził od niej 17 500 euro. Kolejny przypadek odnotowano w rejonie szyrwinckim, gdzie w czwartek otrzymano zgłoszenie mężczyzny urodzonego w 1956 r., że w środę, gdy był w domu, zadzwonili do niego nieznani sprawcy, którzy podając się za pracowników firmy telekomunikacyjnej, banku i policji, wyłudziło u niego 13 565 euro.

We wszystkich przypadkach wszczęto dochodzenie w sprawie oszustwa.

Opr. J.B. na podst. BNS

Drewniana parada Putina

Aleksander Borowik

Takiego blamażu, czyli wstydu, świat jeszcze nie widział. Na paradzie z okazji 9 maja jechały... drewniany czołg i „pancerny” traktor! Co prawda, publiczność tarzała się ze śmiechu nie w Moskwie, ale w dalekiej Jakucji, jednak faktem jest, że stało się to hitem w internecie!

Makiety czołgu i pojazdu pancernego wykonane z drewna zostały zaprezentowane podczas parady zwycięstwa w miejscowości Amga w Jakucji.

„TECHNIKA WOJSKOWA”

Wydarzenie zostało zorganizowane na lokalnym stadionie. Najpierw odbył się przemarsz mężczyzn w mundurach wojskowych, a następnie pojawiła się „technika wojskowa”. Na czele kolumny jechała przedpotopowa terenówka przykryta tkaniną maskującą i ozdobiona pomarańczowymi oraz czarnymi kolorami, à la żuk koloradki. To kolory wstążki św. Jerzego, którą tradycyjnie na paradzie w Dniu Zwycięstwa nosi Władimir Putin i jego goście jako kontrowersyjny symbol solidarności z weteranami II wojny światowej.

FICO WSTĄŻKI NIE PRZYPIĄŁ

Słowacki premier Robert Fico, choć był przez unijnych kolegów ostrzegany, by nie jechał do Moskwy, to nie posłuchał i poleciał pod skrzydła Putina. Paradował w łożu honorowej. Ale bez wstążki św. Jerzego jak inni. Nie przypiął tego symbolu albo mu nie przypięli — no bo nie prezydent.

Na obchody przybyło 30 światowych przywódców, ale ze znaczących tylko prezydent Chin Xi Jinping i prezydent Serbii Aleksandar Vucić.

NA PARADZIE BYŁ „SAMOLOT”

Wracając do cyrku w Jakucji. W kolumnie „wojskowej” jechał samochód przerobiony na czołg oraz traktor, któremu za pomocą drewnianych elementów nadano wygląd przedrewolucyjnego pojazdu opan-

cerzonego. Kilka innych samochodów, pełniących rolę pojazdów opancerzonych, przewiozło odstrasające — chyba Ukraińców — „kompleks raketowy” i „okręt wojenny”. Kolejna ciężarówka UAZ przewoziła na dachu makietę... samolotu z dykty.

A Putin w Moskwie nie zmarnował okazji, by przypomnieć o bohaterstwie radzieckich żołnierzy, walczących z nazizmem. I oczywiście porównał ich do współczesnych rosyjskich żołnierzy walczących przeciwko wolnej i niepodległej Ukrainie.

CHINCYCY ŚPIEWALI PO ROSYJSKU

W defiladzie wzięło udział ponad 11,5 tys. wojskowych, w tym 1 500 żołnierzy, którzy walczyli na wojnie z Ukrainą. Do wydarzenia dołączyły również oddziały paradne z 13 „zaprzyjaźnionych” krajów, głównie postradzieckich: Azerbejdżanu, Białorusi, Kazachstanu, Kirgistanu, Tadżykistanu, Turkmenistanu i Uzbekistanu, a także z Bliskiego Wschodu (Egipt) i Azji (Laos, Mongolia, Mjanma, Wietnam, Chiny). Chińczycy, co bardzo spodobało się Rosjanom, wmaszerowali na plac z pieśnią „Święta wojna” po rosyjsku.

O toczącej się na Ukrainie wojnie Putin nie wspominał w swoim przemówieniu. Niestety, w jego narracji słychać było próby postawienia znaku równości pomiędzy tym, czym wcześniej dla Rosjan była II wojna światowa, a czym według niego powinna być „specjalna operacja wojskowa”.

„NIE MUSICIE IŚĆ NA STUDIA, BO... I TAK URODZICIE DZIECI”

A tymczasem według rosyjskiej propagandy istnieje tylko jeden sposób na życie. Teraz Kreml, który próbuje poradzić sobie z kryzysem demograficznym (czyt. — wojskowym), stawia na propagowanie wizji rodziny, „tradycyjnej i wielodzietnej”. I zaczyna od szkoły. Podczas lekcji wychowania dzieci słyszą, że to mężczyzna decyduje o liczbie potomstwa w rodzinie. Na jedno ze świąt dziewczynki przygotowywały naleśniki, a chłopcy po prostu czekali. Według propagandy mężczyźni przecież nie powinni gotować! ■

Pavilionis: Czekam na moment, kiedy USA zrozumieją, że Putin z nich kpi

Rosja nie chce pokoju, ponieważ chce całej Ukrainy — tak możliwość rozpoczęcia rozmów rosyjsko-ukraińskich w Turcji skomentował Žygimantas Pavilionis, wiceprzewodniczący sejmowego Komitetu Spraw Zagranicznych.

Antoni Radczenko: Świat czeka na to, czy w tym tygodniu rozpoczną się rozmowy ukraińsko-rosyjskie w Turcji. Czy te negocjacje mogą przybliżyć pokój i czy w ogóle się odbędą?

Žygimantas Pavilionis: Sądzę, że nie, ponieważ Władimir Putin nie chce pokoju, tylko chce całej Ukrainy. Na ile rozumiem Putina, to on chce odbudować potęgę, jaką miała Rosja jeszcze do Układu Warszawskiego. Dla niego każde ustępstwo jest tylko pretekstem do żądania dalszych ustępstw. Sądzę, że ani Ukraina, ani Zachód nigdy się na to nie zgodzą. Moim zdaniem to będzie kolejne fiasko. Aby Putin naprawdę się zmienił, niestety, nie wierzę. Przez ostatnie 25 lat Putin był, jest i pozostanie taki sam do końca. Końca, który my wszyscy, mam nadzieję, mu przygotujemy.

To oznacza, że wojna będzie trwała do śmierci Putina?

Niekoniecznie to ma być śmierć fizyczna. To może być śmierć ekonomiczna. Gospodarka putinowskiej Rosji kona, dlatego Putin robi wszystko, aby Europa oraz USA odwołały lub zmniejszyły sankcje. Potrzebuje bardzo dużo paliwa do przetrwania. Od nas zależy, czy mu dostarczymy tego paliwa. Do tego potrzebne jest nie tylko zachowanie sankcji, ale również wprowadzenie nowych. Musimy skoncentrować się na jednym produkcie, który dotychczas ma dość swobodny przepływ i który utrzymuje całą wojenną maszynę. Musimy skoncentrować się na ropy naftowej, której eksport tylko do Indii zwiększył się o 40 proc. To dotyczy też UE, która nadal korzysta z rosyjskiego gazu. Część państw również z ropy naftowej. Jeśli wprowadzimy sankcje, o których w weekend mówili liderzy Polski, Niemiec, Francji i Wielkiej Brytanii, to wówczas będzie można postawić Putina na miejsce, że sam bę-

Žygimantas Pavilionis

Fot. Dainius Labutis, ELTA

dzie chciał tych negocjacji pokojowych. Teraz nie widzi potrzeby, dla której powinien negocjować. Jemu przekazano wszystkie karty (...). Ale wszystkiego, co Rosja chce, nikt nie może zaproponować, dlatego nie wierzę w te rozmowy. Negocjacje zostały zepsute na samym początku. Strona ukraińska nie ufa amerykańskim negocjatorom, a Rosja nadal chce całej Ukrainy.

Jeśli dobrze rozumiem, to w najbliższym czasie nie będzie również zawieszenia broni?

Ukraina i Zachód są gotowe na zawieszenie broni bez żadnych wstępnych warunków. Tylko trzeba pamiętać, że Putin te wszystkie propozycje odrzuca. Zawsze stawia mnóstwo warunków w sprawie zawieszenia broni, których sam się

nie trzyma. Tu warto podkreślić, że Rosja nigdy nie trzymała się ustaleń dotyczących wstrzymania broni. Statystycznie rzecz biorąc — nawet kiedy udało się uzgodnić zawieszenie broni — to Rosja najdłużej nie używała broni tylko 20 dni.

Ma Pan na myśli okres od 2014 r., kiedy Rosja dokonała okupacji Krymu i rozpętała wojnę na wschodzie Ukrainy?

Tak. Zresztą nie tylko. Możemy wspomnieć wojnę z Gruzją. Jeśli przypomnimy umowę z Nicolasem Sarkozym, kiedy Rosja nawet obiecała wycofanie swego wojska z pozycji wojskowych. Czy wojsko zostało wycofane z okupowanych, a później zaanektowanych, terytoriów? Nie. Rosja nigdy nie trzymała się danego słowa i każde negocjacje wykorzystywała do dalszej ekspansji. Te imperialne zapędy mają być powstrzymane. Mam nadzieję, że Stany Zjednoczone nareszcie zrozumieją, że Putin po prostu z nich kpi i jest podstawowym ich wrogiem. Czekam na ten moment zrozumienia, kiedy Ameryka wykorzysta cały swój potencjał ekonomiczny w pierwszej kolejności, ale również wojskowy, do zatrzymania rosyjskiej ekspansji w Ukrainie. ■

Rozmawiał Antoni Radczenko

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Dawny budynek kościelny będzie wystawiony na licytację

Justyna Giedrojc

Samorząd stołeczny zamierza sprzedać na aukcji budynek, w którym dawniej mieścił się kościół Najświętszego Serca Jezusowego. Nie wszyscy radni zgadzają się taką decyzją.

W gmachu przy ul. Vytenio 6 do 1962 r. czynny był kościół Najśw. Serca Jezusowego. Później w przebudowanym kościele znajdował się Pałac Kultury Budowlanych. W latach 90. ub. wieku rozlokowały się tu instytucje kulturalne, m.in. Teatr „Vilniaus klasika”. W całkowicie przekształconym budynku zachowały się fragmenty kościoła zaprojektowanego przez wybitnego polskiego architekta Antoniego Wiwulskiego.

„WYRAZ POLITYCZNEJ AROGANCJI”

Część radnych Samorządu Miasta Wilna uważa, że budynku nie należy sprzedawać.

— Decyzja Rady Miasta Wilna o wystawieniu na aukcję historycznych pomieszczeń, w których zachowały się autentyczne elementy niezrealizowanego kościoła autorstwa Antoniego Wiwulskiego, to wyraz politycznej arogancji stołecznych władz. Zamiast szukać twórczych rozwiązań czy sięgnąć po zewnętrzne środki, które mogłyby tchnąć nowe życie w ten wyjątkowy obiekt i przekształcić go w przestrzeń kultury, samorząd postanowił oddać go w ręce inwestora, który — nietrudno zgadnąć — wzniesie kolejny blok mieszkalny. Prywatny inwestor raczej nie będzie działać na własną stratę w imię dobra wspólnego, a brak realnych zabezpieczeń dla dziedzictwa historycznego jest bezmyślnością ocierającą się o cynizm. Ta decyzja woła o pomstę — komentuje dla „Kuriera Wileńskiego” Edward Trusewicz, prezes Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, który też jest radnym stołecznego samorządu.

Budynek nie figuruje na liście dziedzictwa kulturowego, ale, jak twierdzą specjaliści ochrony dziedzictwa, objęty jest określonym dozorem, ponieważ mieści się w historycznej części miasta.

Samorząd jest właścicielem mieszczących się na parterze przestrzeni o powierzchni około 2,7 tys. mkw., co stanowi blisko 60 proc. ogólnej powierzchni budynku. Obecnie pomieszczenia samorządowe nie są wykorzystywane do żadnego celu. Ogólna powierzchnia gmachu wynosi ok. 4,5 tys. mkw.

POTRZEBNE DUŻE INWESTYCJE

Jak mówi rzecznik samorządu stołecznego, Gabrielius Grubinskas, wewnątrz gmachu zachowało się niewiele autentycznych elementów.

— Podczas przebudowy, która miała miejsce w czasach sowieckich, zachowano żelbetową konstrukcję, która znajdowała się w dobrym stanie oraz poszczególne elementy. Jednak oryginalny budynek sakralny został jednoznacznie utracony — podkreśla Grubinskas.

Autentycznych pozostałości, które się zachowały, nie wystarcza, żeby wpisać obiekt do rejestru zabytków kultury.

— Pomieszczenia znajdujące się wewnątrz budynku są w złym stanie, remont wymaga poważnych wydatków. Samorząd w najbliższym czasie nie będzie miał możliwości zainwestować w prace remontowe, dlatego rada samorządowa postanowiła sprzedać obiekt — informuje rzecznik samorządu stołecznego.

Na razie nie wiadomo, kiedy odbędzie się aukcja i jaką będzie cena wywoławcza nieruchomości. Samorząd zastrzega, że jeżeli nowy właściciel zechce zburzyć budynek lub przeprowadzić gruntowną rekonstrukcję, będzie zobowiązany do odbudowy gmachu kościoła Najśw. Serca Jezusowego. W przeciwnym razie możliwe będzie jedynie przeprowadzenie kapitalnego remontu.

BUDOWĘ ROZPOCZĘTO W 1913 R.

Przed ponad stu laty w Wilnie rozpoczęto budowę okazałej świątyni. Zaprojektowany przez Antoniego Wiwulskiego kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa miał stanąć na placu pomiędzy ulicami noszącymi obecnie nazwy A. Vivulskio i Vytenio. Tak się złożyło, że nigdy nie doszło do ostatecznej realizacji tego projektu. Budowę kościoła rozpoczęto w 1913 r. Zostały wzniesione mury, nawa główna, rozpoczęto wznoszenie wieży i prezbiterium. Prace nad budową przerwała najpierw I wojna światowa. Podczas II wojny światowej niewykończony budynek kościoła został uszkodzony, zaś w latach 60. ub. wieku, z rozkazu ówczesnych władz, przebudowany. Na fundamentach kościoła wzniesiono Pałac Kultury Budowlanych. ■

TVP
WILNO

Pałac Kultury Budowlanych (po lewej) wzniesiono na fundamentach kościoła
Fot. Marian Paluszkiewicz

Płatność kartą bez internetu. Litwa przygotowuje awaryjny system na wypadek kryzysów

Litwa przygotowuje system płatności kartą, który ma funkcjonować nawet bez dostępu do internetu. Projekt ma zwiększyć odporność kraju na sytuacje kryzysowe, w tym mobilizację wojskową i możliwe ataki dywersyjne. Będą jednak pewne ograniczenia.

Bank Litwy, we współpracy z rządem oraz instytucjami bezpieczeństwa, opracowuje rozwiązanie, które pozwoli obywatelom dokonywać transakcji kartą nawet w sytuacjach awaryjnych. Inicjatywa ma zapewnić możliwość regulowania płatności nie tylko gotówką, ale również bezgotówkowo — bez potrzeby łączenia się z siecią.

„Na Litwie (system — BNS) jest nie tylko planowany, ale także tworzony. Taki system jest rzeczywiście opracowywany. Mówiliśmy o tym już wcześniej, ale jest on obecnie opracowywany i trwają przygotowania, aby w przypadku mobilizacji, gdyby nie było dostępu do internetu, można było płacić nie tylko gotówką, (...), ale także kartami płatniczymi” — powiedział Simonas Krėpšta, członek zarządu Banku Litwy.

GOTOWOŚĆ NA DYWERSJĘ I MOBILIZACJĘ

Według Krėpšty projekt powstał na skutek zadania powierzonego instytucjom przez poprzedni rząd. Głównym celem jest zapewnienie ciągłości działania kluczowych usług płatniczych w sytuacji ogłoszenia mobilizacji.

„Widzimy, że część ludzi czasami nie ma gotówki, są przyzwyczajeni do płacenia kartami. Uważamy, że taka dodatkowa funkcja byłaby przydatna i zwiększyłaby naszą, jako kraju, odporność na różne nieprzewidziane okoliczności w czasie mobilizacji” — podkreślił Krėpšta.

System ma obejmować możliwość płacenia również w sytuacjach, gdy konto zostało zablokowane, przekroczony został jego limit lub nie da się zweryfikować salda z powodu braku połączenia.

Rozwiązanie nie będzie jednak powszechnie dostępne. W przypadku braku łączności możliwe będzie

Słabością płatności bezgotówkowych jest konieczność dostępu do sieci. Litwa chce to zmienić i wzmocnić odporność społeczną **Fot. Marian Paluszkiwicz**

dokonanie zakupów wyłącznie w wybranych punktach — takich jak sklepy spożywcze, apteki czy stacje benzynowe — i to za ograniczoną kwotę.

SEJM POPIERA ZMIANY W PRZEPISACH

Pod koniec kwietnia litewski Sejm pozytywnie zaopiniował projekt poprawek do ustawy o płatnościach. Zmiany zostały zgłoszone przez ministra ochrony kraju Dovilę Šakalienę oraz grupę socjaldemokratów i przewidują możliwość dokonywania transakcji bez połączenia z internetem w warunkach mobilizacji.

Według członka zarządu LB, po przyjęciu tych poprawek przez Sejm podczas sesji wiosennej, system płatności bez dostępu do internetu mógłby zacząć działać w ciągu kilku miesięcy.

Podobne rozwiązania opracowują również państwa nordyckie — Finlandia, Szwecja, Norwegia, Dania i Estonia — gdzie systemy płatności kartą offline mają pełnić funkcję awaryjną w razie zakłóceń łączności, także w wyniku ataków. Plany te ogło-

szono po tym, jak w ostatnich latach w regionie Morza Bałtyckiego doszło do kilku niewyjaśnionych naruszeń ważnej infrastruktury podmorskiej, a zachodnie służby wywiadowcze oskarżyły Rosję o różne akty dywersji.

TECHNICZNE I ORGANIZACYJNE WYZWANIA

Nowy system powstaje przy współpracy Banku Litwy z rządem, Ministerstwem Ochrony Kraju, Narodowym Centrum Zarządzania Kryzysowego (NKVC), operatorami kart Visa i Mastercard, bankami komercyjnymi oraz sieciami handlowymi. Konieczne są uzgodnienia techniczne i prawne z każdym z partnerów projektu.

Mimo rozwoju cyfrowych form płatności, gotówka wciąż odgrywa dużą rolę w litewskim systemie finansowym. Z danych Europejskiego Banku Centralnego wynika, że w 2023 r. aż 54 proc. transakcji w fizycznych punktach sprzedaży na Litwie zostało dokonanych gotówką. ■

Opr. J.B. na podst. BNS

„Niech moje serce schowają w Wilnie...” – 90. rocznica śmierci Józefa Piłsudskiego

Justyna Giedrojc

W społeczeństwie litewskim postać Marszałka nadal budzi wiele kontrowersji. Zdaniem prof. Alfredasa Bumblauskasa opinia o Józefie Piłsudskim w litewskim społeczeństwie sukcesywnie się zmienia.

— Pomimo niejednoznacznych ocen działalności Piłsudskiego przez Litwinów postać ta jest dla nich ważna i wciąż na nowo odkrywana przez kolejne pokolenia. Świadczy o tym chociażby ukazanie się powieści Regimantasa Dimy o Marszałku. Jest on postrzegany przez Litwinów nie tylko jako człowiek, który zdobył Wilno, ale już raczej jako autor „cudu nad Wisłą”, działacz antykomunistyczny, dzięki któremu świat ujrzęły idee Jerzego Giedroycia, Czesława Miłosza, Zbigniewa Brzezińskiego. W zasadzie wszyscy oni są z obozu „piłsudczyków”, nie zaś z linii Dmowskiego, twórcy koncepcji państwa narodowego — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” historyk.

Rozmówca zaznacza, że Polska obecnie jest kluczowym partnerem strategicznym Litwy.

— W Polsce Piłsudski jest przecież bohaterem narodowym. Myłne jest też sądenie, że walczył o Wilno tylko dlatego, że urodził się w Żuławie, niedaleko Wilna. Kierowały nim przede wszystkim idee ogólnonarodowe. Nawiasem mówiąc, jest on bardziej związany ze Żmudzią niż z Wileńszczyzną. Ma żmudzkie korzenie — troje dziadków są bezpośrednio związani z Żmudzią, historyczną — wyjaśnia prof. Alfredas Bumblauskas.

URATOWAŁ LITWĘ PRZED BOLSZEWIKAMI

Zdaniem historyka, gdyby kampania wileńska w 1919 r. zakończyła się zwycięstwem bolszewików, okupacja sowiecka nastąpiłaby o wiele wcześniej, a na mapie świata nie pojawiłaby się niepodległa Litwa ze stolicą w Kownie.

Józef Piłsudski zmarł 12 maja 1935 r. w Warszawie. Ciało Marszałka spoczęło na Wawelu, serce zaś, zgodnie z jego wolą, złożono na cmentarzu na Rossie. Uroczystości pogrzebowe odbyły się w Wilnie 12 maja 1936 r.

— Litewska Republika Sowiecka, podobnie jak Republika Białoruska, powstałaby już w 1920 r. Nikt nie byłby w stanie powstrzymać Budionnego, Tuchaczewskiego, Lenina czy Stalina. Mówiąc o Piłsudskim, należy uświadomić sobie, że chodzi nie tylko o tematykę polsko-litewską, ale o kwestię komunizmu — podkreśla profesor.

PISANY ODREČZNIE TESTAMENT

Józef Piłsudski zmarł 12 maja 1935 r. w Belwederze. Dwa dni po zgonie znaleziono pisany odręcznie testament. Marszałek pisał w nim: „Nie wiem, czy nie zechcą mnie pochować na Wawelu. Niech! Niech tylko moje serce wtedy zamknięte schowają w Wilnie, gdzie leżą moi żołnierze, co w kwietniu 1919 roku mnie, jako wodzowi, Wilno jako prezent pod nogi rzucili. Na kamieniu czy nagrobku wyryć motto wybrane przeze mnie dla życia: Gdyby mogąc wybrać, wybrał zamiast domu/ Gniazdo na skałach orła, niech umie/

Spać, gdy źrenice czerwone od gromu/ I słysząc jęk szatanów w sosen szumie/ Tak żyłem”.

W swojej ostatniej woli Marszałek zapragnął także, by do Polski powróciły zwłoki jego matki, pochowanej w miejscowości Suginty, na Litwie. „Zaklinam wszystkich, co mnie kochali, sprowadzić zwłoki mojej matki z Sugint Wilkomirskiego powiatu do Wilna i pochować matkę największego rycerza nade mną. Niech dumne serce u stóp dumnej matki spoczywa (...)”.

OSTATNIA WIELKA MANIFESTACJA

Uroczystości pogrzebowe w Wilnie miały królewski charakter. „Były ostatnią wielką manifestacją odrodzonej Rzeczypospolitej, która za trzy lata miała ostatecznie zniknąć z mapy Europy w kształcie wywalczonym przez Piłsudskiego” — pisał w książce „Spacerkiem z Marszałkiem po Żmudzi, Wilnie i Wileńszczyźnie” wileński dziennikarz i publicysta Jerzy Surwiłło.

13.>>

Marszałka zgodnie z jego wolą złożono na cmentarzu na Rossie
Fot. Marian Paluszkiewicz

12.>>

CMENTARZYK NA ROSSIE

Cmentarzyk wojskowy na Rosie został wybrany na miejsce wiecznego spoczynku Marszałka. Powstał on w latach 1919-1920 po ciężkich walkach, które toczyły się o Wilno. Pochowano tam część żołnierzy poległych w walkach z bolszewikami. Przy murze cmentarnym stał pomnik wzniesiony w 1936 r. przez Juliusza Kłosa z napisem „Bohaterom cześć”. Stała też tu kolumna z tablicą pamiątkową wzniesiona ku czci Polaków uprowadzonych przez bolszewików z Wilna w kwietniu 1919 r. i rozstrzelanych w Dyneburgu w maju tego roku. W latach 1935-1936 prof. Wojciech Jastrzębowski wykonał projekt mauzoleum. Pomnik zbiorowy i kolumnę przeniesiono poza cmentarzyk i ustawiono przed wejściem na Starą Rossę. Podczas II wojny światowej sowieci kolumnę zniszczyli. Cmentarzyk otoczono murem, a przy furtce umieszczono imitację kapliczki wiejskiej z wizerunkiem Matki Boskiej Ostrobramskiej. Uporządkowano plac przy cmentarzu oraz wybudowano drogę do Rossy.

Pogrzeb serca Marszałka odbył się 12 maja 1936 r. Rano przybyli do Wilna członkowie rządu na czele z prezydentem Rzeczypospolitej Ignacym Mościckim oraz premierem Marianem Zyndram-Kościałkowskiem.

ŚWIADEK WYDARZENIA

Rodowita wilnianka Janina Gieczewska była świadkiem uroczystości pogrzebowych w Wilnie.

— Miałam wówczas 12 lat, byłam uczennicą Szkoły Powszechnej im. Matki Boskiej Ostrobramskiej. Pamiętam też, jak 12 maja 1935 r. wiadomość o śmierci Marszałka spadła na kraj jak grom z jasnego nieba i okryła Polskę żałobą. Pogrzeb był majestatyczny. Marszałek spoczął na królewskim Wawelu, w krypcie pod wieżą srebrnych dzwonów. Z radia i prasy dowiedzieliśmy się, że swoje serce oddał ukochanemu Wilnu. W 1938 r., będąc z mamą w Krakowie, widzia-

łam trumnę z ciałem Józefa Piłsudskiego — opowiada pani Janina.

Bardzo dobrze pamięta dzień 12 maja 1936 r.

— Mieszkaliśmy wówczas obok cmentarza Rossa. Już wtedy znałam groby wybitnych ludzi: Lelewela, Montwiłła, Syrokomli... Przygotowania do pogrzebu serca Marszałka trwały prawie rok. Wszyscy mieszkańcy ulic Rossa, Listopadowej, Żelaznej Chatki, Majowej, Bobrujskiej byli tego świadkami. Poszerzono ulice Piwną i Rossa, wyłożone nowe chodniki. Ulice te były ostatnim odcinkiem trasy pogrzebowej, udekorowano je żałobnymi wstęgami na wysokich masztach. Urna z sercem Marszałka była wmurowana w prawą boczną nawę kościoła św. Teresy. Pełno było tam kwiatów, wieńców, stała warta honorowa polskich żołnierzy, zmieniająca się co kilka godzin. Trumna z prochami matki Marszałka przywieziona z Sugint została umieszczona w podziemiach kościoła. 12 maja miasto wyszło na uroczystości żałobne. Ja też doskonale widziałam cały pochód pogrzebowy — dzieli się wspomnieniami Janina Gieczewska.

WILNO WYPEŁNIŁ
DŹWIEK DZWONÓW

Uroczystości pogrzebowe zostały opisane w wydanej nakładem Komitetu Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego broszurze pt. „Uroczystości żałobne w Wilnie 11-12 maja 1936”. Wiadomo, że 11 maja o godzinie ósmej wieczorem ulicami miasta ruszył kondukt żałobny.

„Oświetlono wtedy Górę Zamkową, Górę Trzykrzyską, kościół św. Teresy, Ostrą Bramę, Ratusz, Katedrę. Na placu Łukiskim odbył się apel wojskowy.

12 maja o godzinie dziewiątej rano odbyło się nabożeństwo połączone z wyniesieniem trumny Matki Marszałka z krypty kościoła św. Teresy do nawy głównej oraz ustawieniem u stóp Matki urny z sercem Marszałka. Uroczystą mszę żałobną odprawił arcybiskup wileński ks. Romuald Jałbrzykowski. Modły, połączone z biciem dzwo-

nów, odbywały się we wszystkich kościołach Wilna. Po mszy pochód pogrzebowy poprowadzili biskupi. Srebrną urnę z sercem Marszałka nieśli dawni współbojownicy, trumnę wzięli na barki oficerowie. Czoło konduktu otwierały oddziały piechoty, za nimi szły poczty sztandarowe wszystkich pułków Wojska Polskiego, legionistów, Związku Strzeleckiego, oddziały harcerzy. Przed trumną kroczyło duchowieństwo, dalej rodzina zmarłego, prezydent Rzeczypospolitej z otoczeniem, senatorowie, posłowie, wyżsi urzędnicy, generałowie, przedstawiciele instytucji naukowych i kulturalnych, rady miejskiej Wilna, senat USB z rektorem na czele w togach, delegacje z kraju i z zagranicy. Na końcu szli reprezentanci organizacji chłopskich w strojach ludowych.

Miasto wypełnił dźwięk dzwonów wszystkich kościołów i cerkwi, na dzwonnicy katedralnej odegrano hejnał wileński. Wśród tłumów kondukt żałobny przeszedł ulicami Ostrobramską, Wielką, Zamkową, przez plac Katedralny, ulicą Mickiewicza, Wileńską, Niemiecką i Piwną ku cmentarzowi na Rossie. Zebrały się tu tysiące osób (...)

Po ostatnich modłach wdowa Aleksandra Piłsudska podała urnę córce Jadwidze, a ta starszej siostrze Wandzie. Zaległa cisza, po której baterie ustawione na wzgórzach oddały 101 strzałów. Orkiestry odegrały hymn państwowy oraz »Pierwszą brygadę«, po czym prezydent Mościcki wygłosił przemówienie transmitowane na całą Polskę. Nad cmentarzem przeleciały eskadry samolotów, a przed grobem, nad którym wznosił się baldachim z czerwonej tkaniny z białym orłem w tle, zaciągnięto wartę honorową — czytamy w broszurce.

Serce Marszałka w srebrnej urnie spoczęło u stóp matki, Marii z Billewiczów Piłsudskiej (zm. 2 września 1884 r. w Wilnie). Na ważącej ponad 10 ton płycie granitowej, przywiezionej z Wołynia, wyryto napis: „Matka i Serce Syna” między dwoma wersetami z utworu Juliusza Słowackiego „Beniowski”. ■

Reitingai: Spadek notowań polskich szkół. Krystyna Dzierżyńska: „Są rzeczy do naprawy”

Antoni Radczenko

Z rankingu, które pismo „Reitingai” opublikowało w ubiegłym tygodniu wynika, że na pierwszym miejscu znalazło się Liceum Wileńskie, na drugim Gimnazjum Jezuitów w Wilnie, na trzecim Gimnazjum Uniwersytetu Technicznego w Kownie. Wśród szkół niestosujących rekrutacji na pierwszym miejscu znalazło się Liceum w Kłajpedzie.

NIE UWZGLĘDNIONO EGZAMINU Z JĘZYKA POLSKIEGO

W ubiegłym roku uczniowie szkół polskich po raz pierwszy zdawali państwowy egzamin z języka polskiego. Autorzy obecnego zestawienia nie brali jednak tego pod uwagę.

— Egzamin państwowy z języka polskiego jest zdawany wyłącznie w szkołach polskich. Podobnie jest z językiem białoruskim, który jest zdawany tylko w jednej szkole na Litwie. Z pewnością uwzględnimy ten egzamin w rankingu przedmiotów, który szykujemy w grudniu. Tym niemniej, dopóki nie ma możliwości zdawania tego egzaminu we wszystkich szkołach, nie tylko z polskim językiem nauczania, to obraz byłby wykrzywiony — tłumaczy metodologię oceny Jonė Kučinskaitė, dziennikarka „Reitingai”.

Rozmówczyni dodała, że redakcja jest za tym, żeby język polski był wykładany w szkołach całej Litwy. Polski mógłby zająć miejsce języka rosyjskiego, który obecnie jest językiem państwa agresora.

— Język polski raczej nie należy do grupy lingua franca (język, który służy do komunikacji między grupami językowymi, których języki ojczyste są różne, np. angielski – przyp. red.). Jest to język naszego bliskiego sąsia-

Szkoły polskie, jak wynika z rankingu pisma „Reitingai”, odnotowały w bieżącym roku spory spadek. Niezmienny lider rankingu wśród szkół polskich, Gimnazjum Jana Pawła II w Wilnie, spadł prawie o 30 miejsc. Krystyna Dzierżyńska sądzi, że na wynik rzutowało wiele czynników.

Oczywiście chcielibyśmy, aby polskich szkół w pierwszej setce było więcej. Zobaczymy jednak, jak będzie w kolejnym roku — mówi Krystyna Dzierżyńska

da, który musimy znać. Być może to jest również szansa dla nauczycieli języka rosyjskiego, którzy mogliby przeorientować się na język polski. Są to języki słowiańskie, dlatego takie przeorientowanie byłoby lżejsze niż na inne języki. To samo dotyczy uczniów. Kiedy tak się stanie, to sądzę, że wówczas będzie można włączyć ten przedmiot do naszego rankingu instytucjonalnego, bo w tym rankingu oceniamy szkołę jako instytucję — podkreśla Kučinskaitė.

SPADEK NOTOWAŃ POLSKICH SZKÓŁ

W przypadku szkół polskich jest pewne niemiłe zaskoczenie. Od wielu lat lider rankingu wśród polskich szkół na Litwie, Gimnazjum Jana Pawła II, spadł z miejsca 6. na 38. W 2023 r. wileńskie gimnazjum było na miejscu 18. Do pierwszej setki weszło jeszcze tylko jedno gimnazjum z polskim językiem nauczania.

Polsko-litewskie Gimnazjum w Pogirach uplasowało się na 63. miejscu i odnotowało spadek o 12 miejsc. Na trzecim miejscu, ale 112. pozycji, znalazło się Gimnazjum im. Władysława Syrokomli w Wilnie.

Prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”, Krystyna Dzierżyńska, twierdzi, że na tegoroczny wynik mogły wpłynąć różne czynniki.

— Jeśli podejmiemy do sprawy czysto statystycznie, to faktycznie, cyfry pokazują pewien spadek. Bo kiedy szkoła miała miejsce 18. lub 6., a teraz 35., to oczywiście jest spadek. Trzeba też uwzględnić wynik szkół litewskich funkcjonujących w tych samych miejscowościach, co szkoły polskie. Wówczas sytuacja nie wygląda tak bardzo źle. Gimnazjum im. Michała Balińskiego w Jaszunach jest na 144. miejscu, a litewskie Gimnazjum „Aušros” zajmuje 321. miejsce.

14.>>

Podobna sytuacja jest w Niemen- czynie, polskie Gimnazjum im. Kon- stantego Parczewskiego jest na 187. miejscu, natomiast leżące obok li- tewskie Gimnazjum Giedymina – na 203. pozycji – komentuje w rozmo- wie z „Kurierem Wileńskim” Krysty- na Dzierżyńska.

STUDIA ZAGRANICZNE

Rozmówczyni ma również za- strzeżenia wobec kryteriów stosowa- nych w rankingu. Podstawą do oceny szkół były wyniki z egzaminów ma- turalnych. Egzaminy zostały po- dzielone na cztery grupy ze wzglę- du na to, jak są oceniane przy rekrutacji na uczelnie wyższe. Za egzamin z języka litewskie- go i matematyki placówka mogła uzyskać maksymalnie 15 punktów; za język angielski – 10; za historię i biologię – 7,5; natomiast za po- zostale 5 punktów. Poza tym była brana pod uwagę liczba tzw. setek. Tu szkoła mogła uzyskać dodatko- wych – 5 punktów. Brane było pod uwagę także takie kryterium jak liczb- a absolwentów, którzy wstąpili na uczelnie wyższe na Litwie lub poza granicami kraju.

— Jest rubryka: studia za grani- cą. Przy niektórych polskich gim- nazjach punktacja wynosi zero. To nie jest prawdą, bo nie jest tak, że żadna osoba nie wybrała się na studia w Polsce. Kontaktowałam się z gimnazjami z pytaniem, czy absolwenci studiują w Polsce. Odpowiedziano mi, że studiują. Skąd więc ta informacja pojawiła się w rankingu? To przecież kon- kretnie pięć punktów, które mają wpływ na miejsce na liście – ana- lizuje Dzierżyńska.

Jej zdaniem dochodzi jeszcze je- den element, który rzutuje na miej- sce w rankingu.

— Z naszych rozmów ze szkoła- mi wynika, że nie wszyscy mają od- powiednie warunki finansowe, aby od razu po maturze iść na studia wyższe. Taka młodzież idzie normal- nie do pracy, a po roku lub dwóch podejmuje studia na uczelni wyż- szej – dodaje prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”.

KWESTIA FINANSOWA IEGZAMIN Z LITEWSKIEGO

Przykładowo Liceum im. Ada- ma Mickiewicza w Wilnie znalazło się na 208. miejscu. W 2024 r. było na 77. Gimnazjum im. Szymona Ko- narskiego znalazło się na 214. miej- scu, czyli odnotowało spadek o po- nad 60 miejsc.

— Oczywiście chcielibyśmy, aby polskich szkół w pierwszej setce było więcej. Zobaczmy jednak, jak będzie w kolejnym roku. W każdym roku sytuacja jest inna. W jednym roku jest więcej polskich szkół, w drugich mniej. To nie oznacza, że nie mamy do czego dążyć. Musimy dbać o poprawę jakości nauczania. Zawsze to podkre- ślamy na spotkaniach z dyrektorami i społecznościami szkół. Trzeba jednak pamiętać o tym, że szkoły i uczniowie w Wilnie mają szerszą dostępność do wszystkiego, na przykład do korepe- tytorów. Jest też odmienna sytuacja ekonomiczna i socjalna rodziców. Natomiast w rejonie, zarówno szkoły polskie oraz litewskie, nie mają takich wyników, jakie chciałyby się mieć. Oczywiście są więc rzeczy do naprawy, ale apelujemy, aby w oświacie, zresztą we wszystkich dziedzinach dotyczą- cych dzieci i młodzieży, nie podejmo- wać pochopnych decyzji – podkreśla szefowa „Macierzy Szkolnej”.

Zdaniem Dzierżyńskiej gorszy wynik szkół polskich może mieć kil-

ka przyczyn. Jedną z nich jest ujedno- liczony egzamin z języka litewskiego. Drugą jest brak podręczników.

— Programy zostały zmienione, natomiast podręczników nie przy- gotowano na czas. Szkoły z litew- skim językiem szybciej otrzymują dostęp do nowych podręczników. Szkoły z polskim językiem na- uczania muszą przejść o wiele dłuższy proces. Najpierw powstaje wersja litewska podręcznika, któ- ra później ma być przetłumaczo- na na język polski. Tu dochodzi kwestia finansowa. Zakup takiego podręcznika to dodatkowe 20, 30, a czasami 40 proc. wyższa kwota niż cena podręcznika po litewsku – tłumaczy rozmówczyni.

Prezes „Macierzy Szkolnej” nie posiada jednej odpowiedzi dotyczą- cej polepszenia wyników szkół z pol- skim językiem nauczania.

— Nie ma jednoznacznej odpo- wiedzi. Zresztą, jak mówią dyrektorzy szkół czy ogólnie społeczności szkol- ne, bardzo dużo zależy od tego, jak będzie zmotywowana sama młodzież szkolna. Trzeba zrozumieć, że dzieci, które zdawały egzamin maturalny, przeszły pandemię. Dzieci musiały przestawić się na nowe tory – ko- mentuje Krystyna Dzierżyńska. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

MRF MEDIU
RÉMIMO
FONDAS

■ Bardzo dużo zależy od tego, jak będzie zmotywowana sama młodzież szkolna

Kusząca propozycja – samochód na prąd, czyli co trzeba wiedzieć o „elektrykach”?

Aleksander Borowik

Jarosław Makowski, zarządzający sprzedażą samochodów osobowych w BRC Lietuva, spółki handlującej samochodami, dziwi się, że kierowcy nadal boją się samochodów elektrycznych, czyli aut nowoczesnie już zwanych – elektrykami.

Dane mówią jednoznacznie: już prawie co trzeci mieszkaniec Litwy rozważyłby zakup samochodu elektrycznego przy wyborze nowego auta.

— W przypadku elektryka prawie odpadają wydatki na paliwo i remont. Prąd jest o wiele, wiele tańszy i bardzo rzadkie są wizyty w serwisie. Mało jest części wymagających zamiany, bo mniej się zużywają. Bardzo ważne są jeszcze „dodatki” — bezpłatne parkingi i możliwość poruszania się pasami tzw. uprzywilejowanymi — opowiada menedżer ds. samochodów osobowych w BRC Lietuva.

Jednym z głównych czynników wpływających na wzrost zainteresowania elektromobilnością jest także państwowa rekompensata finansowa w wysokości 5 tys. euro.

ILE KOSZTUJE PRZEJECHANIE 100 KILOMETRÓW?

Pokonanie tej samej odległości przy użyciu energii elektrycznej zawsze było, jest i będzie tańsze niż przy użyciu benzyny lub oleju napędowego. Bez względu na to, jak drożeje prąd, jazda samochodem z silnikiem benzynowym lub wysokoprężnym nigdy nie będzie tańsza.

Jak mówi Jarosław Makowski, przejechanie 100 km elektrykiem ładowanym w domu kosztuje średnio 2-3 euro.

— Dokładną cenę można ustalić, biorąc pod uwagę pewne czynniki: model samochodu, aktualną cenę prądu, porę roku, prędkość jazdy itp. — dowiedzieliśmy się od fachowca BRC.

W starszym wieku warto przesiąść się na łatwiejsze w prowadzeniu auto. Choć i ta wiekowa Volga jest — jak na tamte czasy — samochodem nowoczesnym. Ma automatyczną skrzynię biegów z przerzutką przy kierownicy! **Fot. Freepik**

Tymczasem, wg naszej inormacji, jeśli samochód elektryczny zużywa 15 kWh/100 km to cena ładowania np. w sieci Ignitis ON wyniesie: na stacji „ładowania wolnego” — 15 kWh × 0,35 euro, czyli 5,25 euro za 100 km. Na stacji „szybkiego ładowania”: 15 kWh × 0,45 euro, czyli 6,75 euro za 100 km.

Mniej pieniędzy na mechanika...

UWAGA NA AKUMULATOR

Kierowcy elektryków muszą jedynie regularnie wymieniać oleje, świece zapłonowe, filtry, zużyte paski silnika itp. Koszty utrzymania samochodów elektrycznych są znacznie niższe niż tzw. tradycyjnych.

Inwestując w samochody elektryczne, największym i prawdopodobnie jedynym zmartwieniem kierowców jest akumulator. Zasady konserwacji samochodów elektrycznych są bardzo proste. W przypadku samochodu elektrycznego należy unikać dużych zmian temperatury i ładować akumulator zgodnie z zaleceniami producenta. Dzięki zastosowaniu tej praktyki, niemal wszystkie modele samochodów elektrycznych działają niezawodnie i długo.

Planując zakup nowego lub używanego samochodu elektrycznego trzeba jednak wiedzieć, że naładowanie całkowicie pustego akumulatora w domu trwa średnio od 4 do 6 godzin ■

Cena najpopularniejszych modeli

Ceny wielu samochodów elektrycznych są już podawane przez samych producentów, ale szacunkową ceną modelu na rynku niemieckim jest Volkswagen ID.3. Ostateczna cena na Litwie nie powinna się więc znacznie różnić od ceny w Niemczech.

Pierwsza, najpopularniejsza trójka pod względem ceny, wygląda następująco: Volkswagen e-Up! (23 390 euro), Peugeot e-208 (29 800 euro) i Volkswagen ID.3 (30 tys. euro).

Ale co klient otrzymuje za tę cenę? Najtańszy samochód elektryczny znajduje się na trzecim miejscu od końca listy, jeśli chodzi o zasięg jazdy.

Fakty i mity o elektrycznych autach

W świecie informacji o samochodach elektrycznych przewija się wiele informacji prawdziwych i tych „zabobonowych”. Przedstawiamy więc fakty i mity o elektrykach.

FAKT: Zero emisji lokalnych. Samochody elektryczne nie emitują żadnych szkodliwych substancji podczas jazdy, co znacząco poprawia jakość powietrza, zwłaszcza w miastach.

MIT: Ładowanie trwa zbyt długo. Czas ładowania zależy od mocy ładowarki i pojemności baterii. Na niektórych stacjach „szybkiego ładowania” można uzupełnić energię w ciągu kilkunastu minut.

FAKT: Niższe koszty eksploatacji. Energia elektryczna jest zazwyczaj tańsza niż paliwa tradycyjne, co przekłada się na niższe koszty jazdy.

MIT: Elektryki są mniej bezpieczne. Samochody elektryczne spełniają dokładnie te same rygorystyczne normy bezpieczeństwa co samochody spalinowe.

FAKT: Rozwój infrastruktury ładowania nabiera rozpędu. Sieć stacji ładowania dynamicznie się rozwija, co ułatwia podróżowanie na dłuższe dystanse.

FAKT: Samochód startuje całą mocą silnika. Trzeba uważać na wciskanie pedału.

MIT: Zasięg jazdy jest zbyt mały. Zasięg nowoczesnych samochodów elektrycznych jest wystarczający dla większości codziennych potrzeb.

FAKT: Dopłaty i ulgi. Państwo oferuje różnego rodzaju dopłaty i ulgi dla osób decydujących się na zakup samochodu elektrycznego.

MIT: Baterie są niebezpieczne. Nowoczesne baterie litowo-jonowe są bezpieczne i odpowiadają wszelkim wymaganiom normom.

FAKT: Mniejsze zużycie części. Samochody elektryczne mają mniej ruchomych części, co przekłada się na niższe koszty serwisowania.

MIT: Auta elektryczne nie nadają się na długie trasy. Dzięki rozbudowie sieci ładowania podróżowanie samochodem elektrycznym na duże

odległości staje się coraz bardziej komfortowe.

FAKT: Regeneracyjne hamowanie. Podczas hamowania energia kinetyczna jest odzyskiwana i zamieniana na energię elektryczną, co zwiększa zasięg.

MIT: Samochody elektryczne często się palą. Jak pokazują precyzyjne statystyki udostępniane przez strażaków na całym świecie, pojazdy elektryczne palą się rzadziej niż zwykłe pojazdy spalinowe.

FAKT: Zasięg ciągle rośnie. Baterie w samochodach elektrycznych mają coraz większą pojemność, co pozwala na pokonywanie większych dystansów na jednym ładowaniu.

FAKT: Możliwość ładowania swego auta w domu. Większość właścicieli samochodów elektrycznych ładuje swoje pojazdy w domu, co jest wygodne i ekonomiczne.

MIT: Samochody elektryczne są zbyt drogie. Choć początkowa inwestycja może być wyższa, to niższe koszty eksploatacji sprawiają, że w dłuższej perspektywie

samochód elektryczny może okazać się bardziej opłacalny.

MIT: Ich produkcja jest bardziej szkodliwa dla środowiska. Choć produkcja baterii wymaga dużej ilości energii, to bilans emisji CO₂ dla samochodów elektrycznych jest w dłuższej perspektywie korzystniejszy.

FAKT: Wysoki moment obrotowy. Silniki elektryczne zapewniają natychmiastowy wysoki moment obrotowy, co gwarantuje dynamiczną jazdę.

MIT: W zimie ich zasięg znacznie się skraca. Owszem, zimą zasięg może się nieco zmniejszyć, ale producenci samochodów opracowują coraz lepsze rozwiązania, aby zminimalizować ten efekt.

FAKT: Cicha praca. Samochody elektryczne są praktycznie w 100 proc. ciche, co zwiększa komfort jazdy, szczególnie w mieście.

MIT: Po zużyciu baterii samochód elektryczny traci na wartości. Baterie w samochodach elektrycznych mają gwarancję, a ich żywotność jest długa. Poza tym istnieją programy recyklingu baterii.

Opr. Aleksander Borowik

Na niektórych stacjach „szybkiego ładowania” można uzupełnić energię w ciągu kilkunastu minut **Fot. Freepik**

Wynagrodzenia w sektorze budowlanym: płace wysokie, ale nie wszędzie i nie zawsze

Honorata Adamowicz

Według dziennika „Verslo žinios” wiele dużych spółek budowlanych na Litwie podniosło wynagrodzenia w pierwszym kwartale br. Najwyższe wynagrodzenia w tym okresie wypłaciła estońska spółka budowlana Merko Statyba, w której średnia płaca wyniosła 14,5 tys. euro — o 58,7 proc. więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (9,1 tys. euro). Dalius Gedvilas, Prezes Litewskiego Stowarzyszenia Budowniczych tłumaczy, że suma jest tak duża, ponieważ w styczniu są wypłacane roczne premie za wyniki.

„TO NIE ŚREDNIA PŁACA”

— To na pewno nie jest średnia płaca. Suma jest tak duża, ponieważ w styczniu są wypłacane premie roczne. To na pewno nie jest średnia wypłata. Jest to jednorazowa wypłata za roczne wyniki plus miesięczna wypłata. Rzeczywiście, wynagrodzenia w sektorze budowlanym wzrosły, ale z pewnością przeciętny pracownik budowlany nie zarabia aż tak dużo. Średnia pensja w budownictwie wyniosła na koniec roku prawie 2 tys. brutto — powiedział w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Dalius Gedvilas.

Jak mówi, wynagrodzenia pracowników budowlanych różnią się znacznie w zależności od regionu. W stolicy, rejonie wileńskim oraz Kownie wynagrodzenia są znacznie wyższe niż na przykład na północy Litwy. Płace pracowników budowlanych różnią się także znacznie w zależności od wykonywanego zawodu i pory roku. Rozmówca zaznaczył, że budownictwo to biznes sezonowy. Najgorętszym okresem dla budownictwa są sierpień, wrzesień i październik. I właśnie wtedy pracownicy budowlani otrzymują najwyższe wynagrodzenia.

— Najwyższe wynagrodzenia otrzymują osoby o najwyższych kompetencjach — ci, którzy potrafią zarządzać skomplikowanymi technologiami lub mają bardzo wysoki

poziom kompetencji w wykonywaniu zadań takich jak: betonowanie, murowanie, układanie płytek lub malowanie. Wówczas otrzymują oni pensje w wysokości do 4 tys. euro brutto, ale nie otrzymują ich co miesiąc, a jedynie w szczycie sezonu. Oczywiście są fachowcy, którzy zarabiają jeszcze więcej, ale muszą już mieć wyjątkowe kompetencje i częściej pracy wykonywać za granicą, np. w krajach skandynawskich, gdy ich firma ma zlecenia za granicą — mówi Prezes Litewskiego Stowarzyszenia Budowniczych.

Wynagrodzenia na Litwie rosną z roku na rok, a w chwili obecnej, gdy rośnie również liczba budów na Litwie, prawdopodobne jest, że ten wzrost wynagrodzeń w sektorze budowlanym będzie kontynuowany, a nawet możliwe jest, że nasze wynagrodzenia zbliżą się do skandynawskich.

WYZWANIA W SEKTORZE

— W sektorze budowlanym mamy naprawdę duże wyzwanie z powodu braku kompetentnych specjalistów. Obecnie średnia wieku w sektorze budowlanym wynosi ponad 52 lata. Nie ma dziś tak wielu młodych ludzi wchodzących do sektora budowlanego.

go. Mamy bardzo duże wyzwanie, dlatego w sektorze budowlanym mamy specjalistów, którzy przyjeżdżają do nas z zagranicy. Jeśli te trendy się utrzymają, uważam, że w naszym kraju będzie brakować jeszcze bardziej pracowników budowlanych, a usługi budowlane staną się jeszcze droższe. Ogólnie rzecz biorąc, dobrzy specjaliści są wysoko cenieni i mają ogromny popyt na rynku — podkreślił Dalius Gedvilas.

Najwyższy wzrost o 69,3 proc. odnotowano w Eika Construction (dawniej Eikos statyba). Tutaj wynagrodzenie „na papierze” wzrosło z 3 tys. euro do 5,2 tys. euro. Największego spadku płac doświadczyła Realco statyba, gdzie wynagrodzenie w pierwszym kwartale br. wyniosło 3,9 tys. euro. Jest to spadek o 23,5 proc. w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku, kiedy wynagrodzenia wynosiły 5 tys. euro.

Według Państwowej Agencji Danych, średnie wynagrodzenie w sektorze budowlanym w ostatnim kwartale 2024 r. wyniosło 2 tys. euro, czyli o 13,18 proc. mniej niż średnia litewska (2,3 tys. euro). Wzrost wyniósł 1,9 proc. w czwartym kwartale w porównaniu do trzeciego kwartału i 9,2 proc. rok do roku. ■

Wynagrodzenia pracowników budowlanych różnią się znacznie w zależności od regionu **Fot. Marian Paluszkiewicz**

Złe wieści ze sklepów — ceny znowu zmierzają w górę

Honorata Adamowicz

Maxima otrzymała największą liczbę wniosków o dokonanie podwyżek cen świeżej wołowiny i produktów z wołowiny, produktów wykorzystujących jaja, takich jak różne ciastka, słodycze i przekąski a także produktów z jagód i jabłek.

TRZECIA FAŁA WZROSTU CEN

Arūnas Vizickas, kierownik portalu Pricer.lt, powiedział, że mamy trzecią falę wzrostu cen żywności.

— Produkty zdrożeją jeszcze bardziej i to nie tylko te zapowiadane w oświadczeniu Maximy. Mamy trzecią falę wzrostu cen. Pierwsza fala była po kowidzie, druga, gdy zaczęła się wojna w Ukrainie, a teraz mamy trzecią. Najbardziej zdrożały kawa, czekolada, jabłka, olej, produkty mleczne, chleb. Wzrost cen rozpoczął się w zeszłym roku, wtedy najbardziej drożały produkty dużych marek, na przykład produkty mleczne Dvaro, po nowym roku zaczęły też drożeć produkty tańszych marek, głównie produkty marek supermarketów. Przed Wielkanocą bardzo zdrożały jajka i ich ceny będą nadal rosły. Wszystko wskazuje na to, że jeszcze daleko do końca podwyżek — powiedział w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Arūnas Vizickas.

Spośród 52 towarów monitorowanych przez Pricer.LT 41 zdrożało, 9 potaniało, a ceny dwóch produktów pozostały bez zmian. W sumie 25 z 52 monitorowanych towarów znacznie zdrożało (o 10 proc. lub więcej). Najdroższe towary to: najtańsza kawa palona mielona, najtańsza ciemna czekolada, najtańsze jabłka, najtańszy jogurt, ciemna czekolada Karūna, najtańszy olej słonecznikowy, najtańsze masło, kawa mielona Jacobs Kronung, najtańszy czarny chleb, jajka kurze, najtańsze pomidory, ser fermentowany Dvaro, najtańsze go-

W oświadczeniu prasowym sieci handlowej Maxima podano, że w kwietniu sieć supermarketów Maxima odnotowała 23 wnioski od dostawców o podwyższeniu cen dostaw towarów.

Wszystko wskazuje na to, że zdrożeją nie tylko wołowina, jajka i jagody, ale też i inne produkty, wskazują eksperci **Fot. Marian Paluszkiewicz**

towne kielbasy, najtańsza wódka, filety śledziowe Zigmasy.

— Wszystko wskazuje na to, że zdrożeją nie tylko wołowina, jajka i jagody, ale też i inne produkty. Tak, wynagrodzenia, emerytury rosną, ale ceny jeszcze bardziej. To, że dzisiaj ludzie więcej zarabiają, wcale nie oznacza, że mogą sobie pozwolić na więcej, ponieważ podwyżki wynagrodzeń „zżerają” ceny w sklepach — zaznaczył Vizickas.

OŚWIADCZENIE MAXIMY

W prasowym oświadczeniu Maxima podała, że w kwietniu, podobnie jak w marcu, o wzrost cen dostaw ubiegali się głównie producenci i dostawcy świeżej wołowiny i produktów z wołowiny, którzy chcieli podnieść ceny dostaw o 9-21 proc.

„Jest mało prawdopodobne, aby była to krótkoterminowa zmiana cen dostaw, ponieważ wzrost cen wołowiny wynika z długoterminowego spadku podaży, ponieważ globalny popyt na wołowinę i produkty z wołowiny

rośnie wraz z redystrybucją eksportu i importu na rynku światowym. W ubiegłym miesiącu różnica między popytem na wołowinę a jej podażą doprowadziła do znacznego wzrostu cen wołowiny na całym kontynencie europejskim” — powiedział Marius Tilmantas, dyrektor Działu Zakupów sieci supermarketów Maxima.

Ciasteczka i przekąski były drugą najbardziej popularną kategorią produktów w kwietniu, a dostawcy zamierzali podnieść ceny dostaw średnio o 23 proc.

„W tej kategorii produktów powody są złożone — ostateczna cena już odzwierciedla wzrost ceny jaj i proszku jajecznego stosowanego w wyrobach cukierniczych. Cena masła jest nadal wysoka, a produkty wykorzystujące olej palmowy również odnotowały wzrost ceny surowca. Niektórzy producenci chcą podnieść ceny dostaw o jedną dziesiątą, podczas gdy inni twierdzą, że mogliby w sposób zrównoważony kontynuować swoją działalność, dostarczając produkty po cenach o 30 proc. wyższych” — mówi Tilmantas. ■

Wilia świętuje swoje 70-lecie. Weterani znów na scenie

22 listopada w sali widowiskowej Compensa odbędzie się wyjątkowe wydarzenie — jubileuszowy koncert Polskiego Zespołu Artystycznego Pieśni i Tańca „Wilia”. Zespół, który od siedmiu dekad pielęgnuje polską kulturę i tradycję na Wileńszczyźnie, w tym roku obchodzi swoje 70-lecie.

Jak to jest w tradycji wiliowej, jubileuszowy koncert uświetni występ weteranów — dawnych członków zespołu, którzy kiedyś tańczyli lub śpiewali w zespole Wilia. Choć wielu z nich zakończyło swoją sceniczną przygodę lata, dziesięciolecia temu, z entuzjazmem wracają do prób, by znów wspólnie wystąpić i podzielić się swoją pasją z publicznością.

Pierwsze spotkanie weteranów odbyło się 6 maja. Sala rozbrzmiewała śmiechem, wspomnieniami i pierwszymi dźwiękami próbnych utworów. Chórzystów serdecznie powitała Renata Brasel, Kierownik artystyczna zespołu, która zapoznała wszystkich z harmonogramem przygotowań i poprowadziła krótką próbę chóralną. Tancerzy natomiast otoczyła opieką choreograf Marzena Suchocka.

Wśród przybyłych nie zabrakło postaci wyjątkowych. Jedną z nich jest Fryderyk Szturmowicz — związany z „Wilią” od samego początku jej istnienia. W 1955 r., jako 15-letni chłopiec, dołączył do zespołu jako tenor. W „Wili” spędził ponad ćwierć wieku, współtworząc jej historię w czasach, które dalekie były od łatwych.

— „Wilia” to były początki. Wtedy był rok 1955, 1957 — to już nie było tak lekko, nie było tak sprawnie. Troszkę się ryzykowało, bo nie wiadomo było, czy to nie skończy się gdzieś na Syberii, ale dla nas to było ogromne szczęście. A dzisiaj spotkanie? To największa radość — spotkać swoich przyjaciół z zespołu, porozmawiać, poznać ich na nowo. To ogromna chęć bycia razem, w naszej polskiej wspólnocie — wspomina pan Fryderyk.

Z Landwarowa specjalnie na próbę przyjechał Waldemar

■ Pierwsze spotkanie weteranów odbyło się 6 maja

Wieżan, który tańczył w zespole od 1959 do 1969 roku.

— Zobaczyłem ogłoszenie w gazecie o spotkaniu weteranów i postanowiłem przyjechać. To niesamowite znów być wśród ludzi, z którymi dzieliłem młodość, scenę, wartości. Nas łączyło naprawdę dużo — mówi z wyraźnym wzruszeniem.

Pan Waldemar wspomina z sentymentem wyjazd zespołu do Polski w 1966 r. na obchody Tysiąclecia Państwa Polskiego. To właśnie wtedy, podróżując trzema autokarami z setką członków zespołu, przed tym wyjątkowym wyjazdem zdecydowano o nadaniu nazwy „Wilia” — symbolicznie łączącej zespół z rzeką przepływającą przez Wilno.

Z kolei Teresa Andruszkiewicz, mimo że obecnie aktywnie uczestniczy w innych zespołach polskich, z radością wspomina lata spędzone w „Wili”. Podkreśla, że to właśnie tam nauczyła się polskiej kultury i patriotyzmu, a spotkania z dawnymi członka-

mi zespołu są dla niej niezwykle ważne i do „Wili” wraca z wyjątkowym sentymentem.

— Uczyliśmy się tu śpiewu, tańca, polskości. Tu był początek wszystkiego. A śp. pani Zofia Gulewicz wielu z nas wykształciła nie tylko na tancerzy, ale też choreografów — opowiada Teresa.

Zajrzyjmy do chóru. Tu słyszemy pięknie brzmiące „Me me mi mo mu u” — wiadomo, przed próbą powinna być rozśpiewka. Brzmienie piękne, a wzruszenia na twarzach śpiewających są nie do opisania.

Anna Kairienė dołączyła do zespołu w 1990 r., zaraz po ukończeniu szkoły. Choć początkowo marzyła o tańcu, szybko odnalazła swoje miejsce w chórze, w którym śpiewała przez ponad 25 lat. Dla Anny Wilia była nie tylko zespołem, ale przede wszystkim rodziną i miejscem, do którego zawsze chętnie wracała.

Anita Tretjakiewicz rozpoczęła swoją przygodę z Wilią w 2003 r.

20.>>

Choć spędziła w zespole zaledwie trzy lata, to właśnie tam poznała swojego przyszłego męża, tancerza Artura Tretjakiewicza. Dziś wspólnie wychowują dwójkę dzieci i z uśmiechem wspominają, że to Wilia połączyła ich drogi życiowe. Anita podkreśla, że z biegiem lat coraz bardziej docenia wartości, które wyniosła z zespołu i stara się przekazywać je swoim dzieciom.

Andrzej Bohdanowicz, członek zespołu w latach 1980-1990, z radością mówi o spotkaniach z dawnymi znajomymi: „Chociaż żartuję, że nie wiem, czy mogę jeszcze śpiewać, bo dawno bardzo śpiewałem, ale przypomnieć śpiew, no i... najważniejsze to spotkać się, zobaczyć, jak wyglądają moi dawni przyjaciele, czym żyją, jak żyją”.

Jubileuszowy koncert będzie nie tylko świętem zespołu, ale tak-

■ Sala rozbrzmiewała śmiechem i wspomnieniami

że spotkaniem pokoleń i świadectwem żywej historii. Wilia od 70 lat jednoczy ludzi, buduje wspólnotę i niesie polską tradycję kolejnym generacjom. Listopadowy koncert z udziałem weteranów

z pewnością stanie się jednym z najpiękniejszych momentów tego jubileuszu.

Agnieszka Skinder

Fot. Patrycja Kostiukiewicz,
Daniel Tylingo

Wyjątkowe Święto Mamy w Niemieżu

Tegoroczne obchody Święta Mamy w Gimnazjum im. św. R. Kalinowskiego w Niemieżu były naprawdę wyjątkowe. Sala wypełniła się po brzegi, przyszło mnóstwo osób: rodzice, dziadkowie, rodzeństwo i przyjaciele. Wśród gości szczególne miejsce zajmowały nasze kochane Mamy, które z dumą i wzruszeniem patrzyły na swoje dzieci.

Uroczystość rozpoczął dyrektor gimnazjum Zbigniew Maciejewski. Serdecznie powitał wszystkich zebranych i skierował ciepłe słowa w stronę Mam, podkreślając ich ogromną rolę w życiu każdego dziecka. Jego słowa wprowadziły wszystkich w podniosły, ale zarazem bardzo rodzinny nastrój.

Część artystyczna była prawdziwą uczcą dla oczu i serc. Dzieci zaprezentowały wspaniały program: recytowały wiersze, śpiewały piosenki, tańczyły. Każdy występ przygotowany i wykonany z ogromnym zaangażowaniem. Występujący dali z siebie wszystko, a ich naturalność, szczerość i radość sprawiły, że na wielu twarzach pojawiły się łzy wzruszenia.

Koncert był wspólnym przedsięwzięciem klas polskich i litewskich, co dodatkowo podkreśliło jedność i współpracę całej społeczności szkolnej.

To był naprawdę piękny dzień — pełen emocji, wspólnych przeżyć i niezapomnianych chwil. Szkolny koncert z okazji Święta Mamy jest nie tylko piękną tradycją, ale też dowodem wdzięczności uczniów wobec swoich mam. Ten

dzień na długo pozostanie w pamięci zarówno mam, jak i ich pociech, przypominając, jak ważne są wspólne chwile.

Dziękujemy wszystkim, którzy pomogli w organizacji tej uroczystości, a przede wszystkim naszym niezastąpionym Mamom — to dzięki Wam ten świat jest lepszy.

Inessa Sinkiewicz,
starszy nauczyciel edukacji
wczesnoszkolnej

■ Część artystyczna była prawdziwą uczcą dla oczu i serc Fot. Lucyna Siatkowska

„Goniec Kresowy”: Chodziło nam zawsze o utrwalenie tradycji polskich na Kresach

„Od samego początku na »Kaziuki« zapraszaliśmy do nas jakiś zespół ludowy z Białorusi czy z Litwy — najczęściej z Wilna czy rejonu wileńskiego” — opowiada nam redaktor naczelny białostockiego „Gońca Kresowego” dr Aleksander Miśkiewicz.

Leszek Wątróbski: Zaczniemy od historii. Jak doszło do powstania Waszego czasopisma?

Dr Aleksander Miśkiewicz: „Goniec Kresowy” powołany został do życia w roku 1989 jako organ prasowy białostockiego Towarzystwa Przyjaciół Grodna i Wilna. Zanim jednak jego pierwszy numer trafił do czytelników, miało miejsce inne ważne wydarzenie. Wzorem wielu miast w Polsce, w których już pod koniec PRL-u, od roku 1988, zaczęły powstawać stowarzyszenia kresowe, taka organizacja powstała także tu, w Białymstoku. Spotkanie założycielskie Towarzystwa Przyjaciół Grodna i Wilna miało miejsce 27 października 1988 r., natomiast ogólnopolski zjazd naszego Towarzystwa zorganizowano 25 lutego 1989 r. w sali Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku. Podjęto wówczas decyzję o stworzeniu organu prasowego o nazwie „Goniec Kresowy”.

Pierwszy numer „Gońca” ukazał się już w kwietniu 1989 roku...

...i przez lata docierał do wielu miast w Polsce — tam, gdzie istniały oddziały naszego Towarzystwa. Przez kolejne lata „Goniec Kresowy” ukazywał się z różnym natężeniem, początkowo jako kwartalnik, potem trzy razy w roku, a obecnie wydawany jest dwa razy w roku we współpracy z Książnicą Podlaską im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku. Dodam, że pierwszym redaktorem naszego czasopisma został Eugeniusz Kurzawa, a następnymi byli: prof. Witold Czarnecki z Politechniki Białostockiej, Maria Gedymin — emerytowana nauczycielka języka polskiego i Janina Raczkowska — redaktorka rozgłośni Polskiego Radia w Białymstoku. Setny numer naszego czasopisma ukazał się w zeszłym roku (2024). W tym roku planujemy dwie edycje „Gońca” — wiosenną i zimową.

Redaktor naczelny „Gońca Kresowego” dr Aleksander Miśkiewicz
Fot. Leszek Wątróbski, opr. red.

„Goniec” jest czytany także poza Polską: na Litwie, Białorusi, Węgrzech, a nawet w USA i Kanadzie. Przez jakiś czas docierał nawet do polskich rodzin na Krym. Przez lata swego istnienia naszym głównym tematem były dzieje ziem, które kiedyś należały do Rzeczypospolitej, zwłaszcza województw kresowych Polski międzywojennej.

Jaka tematyka dominowała przez minione lata na Waszych łamach?

Chodziło nam zawsze o utrwalenie tradycji polskich na Kresach, które już do nas nie należą. Próbowaliśmy również zapoznać naszych czytelników z codziennym życiem Polaków, którzy tam zostali, ze szczególnym uwzględnieniem Kresów przedwojennych,

czyli Litwy, Białorusi i Ukrainy. A dla nas, tu w Białymstoku i na Podlasiu, najważniejsze są relacje z pobliską Litwą i Białorusią. Chcieliśmy, aby w naszym czasopiśmie znalazło się trochę historii i trochę współczesności. Chcieliśmy też pokazać także, jak żyją inni Kresowianie, którzy po II wojnie światowej przyjechali do Polski w ramach repatriacji, którym początkowo nie wolno było się zrzeszać pod żadnym pozorem. Bo kiedy np. w Gdańsku chciano założyć stowarzyszenie byłych wilanian, to takowej zgody, od ówczesnych władz, nie dostali. Sytuacja zmieniła się dopiero po 1989 r.

Podlaski oddział Waszego Towarzystwa Przyjaciół Grodna i Wilna był i nadal jest organizatorem wielu ciekawych akcji — m.in. tzw. „Kaziuków”.

Od samego początku na „Kaziuki” zapraszaliśmy do nas jakiś zespół ludowy z Białorusi czy z Litwy — najczęściej z Wilna czy rejonu wileńskiego.

22.>>

Odwiedziły nas takie zespoły jak: Wilia, Wileńszczyzna, Znad Wilii, Znad Mereczanki oraz zespoły szkolne z Gimnazjum im. Władysława Syrokomli i Gimnazjum im. Szymona Konarskiego w Wilnie. W Białymstoku występował też polski młodzieżowy chór z Mińska na Białorusi.

Do kogo skierowany jest „Goniec Kresowy”? Kim są jego czytelnicy?

Kiedy przeszedłem na emeryturę, to jeździłem i szukałem ciekawych materiałów w bibliotekach i z przedwojennych czasopism wyciągałem ciekawe historie o Kresach. Czasopismo nasze jest nadal chętnie czytane, mamy stałych odbiorców, ale zabiegamy też o nowych czytelników. „Gońca Kresowego” prenumerują różne instytucje z najważniejszymi bibliotekami w kraju. I tak np. Biblioteka i Muzeum w Sokółce, Muzeum Regionalne w Szczecinku na Pomorzu Zachodnim, Książnica w Starogardzie, gdzie przez lata działał prężnie oddział Towarzystwa Przyjaciół Grodna i Wilna.

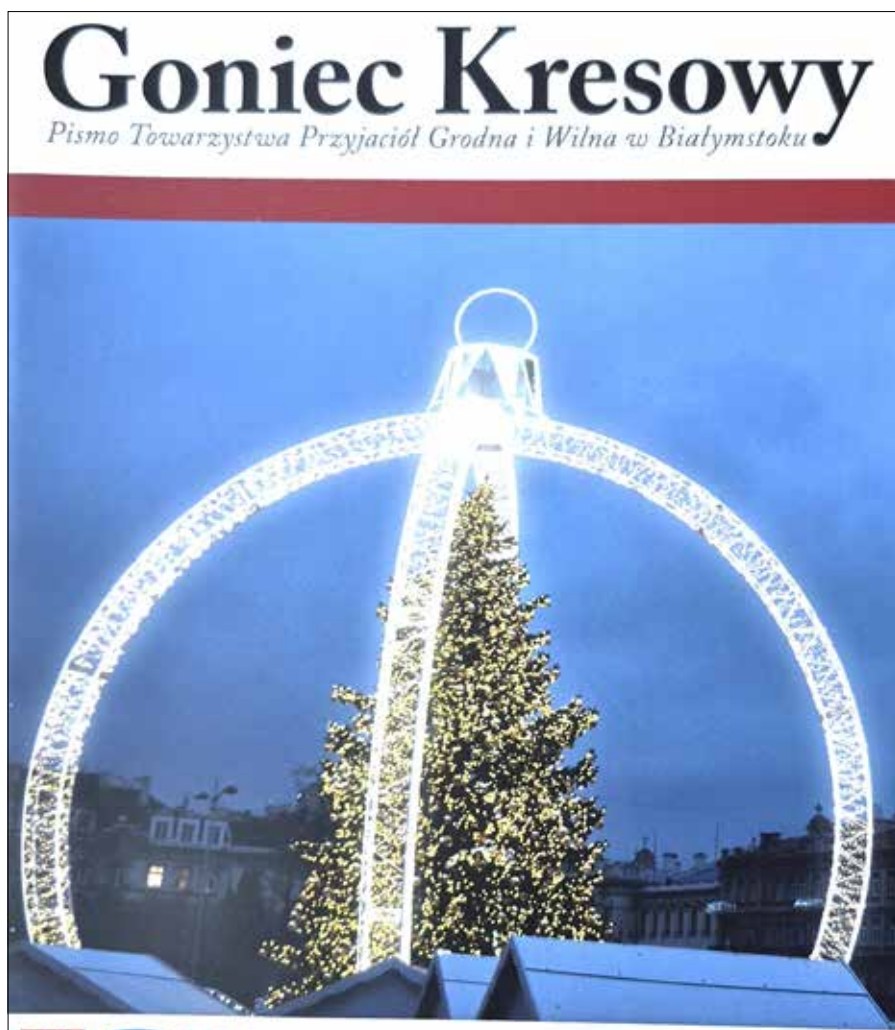
„Goniec” jest czytany także poza Polską: na Litwie, Białorusi, Węgrzech, a nawet w USA i Kanadzie. Przez jakiś czas docierał nawet do polskich rodzin na Krym. Przez lata swego istnienia naszym głównym tematem były dzieje ziem, które kiedyś należały do Rzeczypospolitej, zwłaszcza województw kresowych Polski międzywojennej. Interesowaliśmy się losami Polaków, którzy opuścili te ziemie po II wojnie światowej oraz ich adaptacją w nowych miejscach zamieszkania. Zastanawialiśmy się, jak przyjmowano ich na ziemiach północnych i zachodnich Polski oraz jak wyglądało współzycie i jak kształtowała się współpraca z mieszkańcami innych regionów kraju. Skupialiśmy się również na życiu Polaków pozostających nadal na swoich ojczystych ziemiach, które po wojnie znalazły się pod zarządem Związku Radzieckiego — zwłaszcza na Wileńszczyźnie, Ziemi Nowogródzkiej czy Grodzieńszczyźnie.

Dziękuję za rozmowę. Gratuluję jubileuszu i kolejnych edycji, oby „Goniec Kresowy” doczekał się wielu kolejnych edycji.

Rozmawiał Leszek Wątróbski

■ Setne wydanie „Gońca Kresowego”

■ Okładka 101 numeru była poświęcona świątecznemu Wilnu

*Dość już siedzenia na kanapie!
Tata palcem gna po mapie,
Mama trzyma kosz pyszności,
A mnie plecak strasznie złości!
Chcę w nim różne
skarby schować —
On nie daje się spakować!
Biorę to, co najważniejsze:
Miski większe, miski mniejsze,
Klocki, bierki, torbę krówek,*

*Łuk, latarkę i ołówek...
Plastikową strzelbę też,
gdyby nadszedł dziki zwierz!
Jeszcze laptop, mocna lina...
Oj! I znów się nie dopina...
— Drogi synu, — spytał tata
— jedziesz w podróż przez pół świata
Czy z rodziną na majówkę?
O! Masz krówki! Dasz mi krówkę?*

Majówkowy piknik

Majowy piknik jest pomysłem świetnym! To idealna forma spędzenia czasu na świeżym powietrzu, którą można połączyć z innymi przyjemnościami, jak np. grill czy gra rodzinna w siatkówkę. Jak zorganizować piknik i jakie gadzety warto mieć przy sobie podczas piknikowego wypoczynku? Poznajcie niezbędny piknikowy.

Z piknikiem wiąże się nierozdzielnie pojęcie kosza piknikowego.

Co do kosz piknikowego: jedzenie i napoje, które dobrze się sprawdzają — lekkie przekąski, owoce, warzywa, sery, pieczywo, a także sałatki, koreczki, tortille czy naleśniki i na pewno kanapki, które wyśmienicie smakują na łonie natury.

Kolejnym niezbędnym akcesorium na wyprawie piknikowej, jest koc. Tak naprawdę możemy wziąć jakikolwiek koc, który mamy w domu, ale warto zwrócić uwagę na to, aby nie był zbyt ciężki (zwłaszcza dla rowerzystów). W upalne dni należy mieć przy sobie krem z filtrem ochronnym, który zapewni ochronę

przed poparzeniem słonecznym.

Jeżeli wybieramy się do lasu, warto pomyśleć także o ochronie przed komarami i kleszczami.

Konieczne zabierz też butelkę wody do przepłukania rąk i worki na śmieci, do których wrzucisz plastikowe opakowania czy resztki jedzenia.

Piłka, bierki, ringo, frisbee, karty, a jak ktoś potrafi grać — gitarę. Wspólne śpiewanie to rzecz najprzyjemniejsza.

Wierszyk!

Na majówce jest wesoło,
Zgraja pszczoł wiruje wkoło,
Po rumianku łązi stonka,
Z mszycą bawi się biedronka,
Pająk muchy za nos łapie,
Zajac się za uchem drapie,
Komar na dmuchawcu lata,
Szerszeń z maków kurz zamiata,
Licha zjada listek babki,
Bocian z żabą grają w łapki,
A ja w trawie leżę sobie
I w ogóle nic nie robię.

A może w czasie majówkowego piknikowania spotkacie wiewiórkę...

WIEWIÓRKA

Wiewiórka pospolita jest bezsprzecznie najsympatyczniejszym przedstawicielem europejskich gryzoni. Jej łacińska nazwa to *Sciurus vulgaris*. Słowo „sciurus” z greckiego można przetłumaczyć jako „osłaniający się ogonem”.

Występuje w parkach, lasach i ogrodach niemal całej Eurazji. Większość czasu spędza w koronach drzew. Mieszka w dziuplach lub kulistych gniazdach, które buduje z trawy, chrustu, a wyściela mchem. Podczas skoków z gałęzi na gałąź jej puszysty ogon spełnia funkcję spadochronu i steru. Wiewiórka jest aktywna w dzień. Żywi się nasionami drzew, orzechami, owocami, grzybami, owadami, jajami ptaków, a nawet pisklętami. Jesienią gromadzi zapasy. Nie zapada w sen zimowy, jednak w czasie dużych mrozów nie opuszcza swego domu.

ZAGADKA

Ma puszystą, rudą kitę,
czarne oczka, małe uszka.
Kita służy jej za koldrę,
prześcieradło i poduszkę.

Eksperymentujemy! ZIELONE MLEKO

Czy ktoś z Was widział lub pił zielone mleko? Ba, powiecie, że coś takiego w ogóle nie istnieje. Otóż, mylicie się! Nawet sok z pomarańczy może być nie tylko pomarańczowy, ale też różowy! Jak tego dokonać?

Do dwóch szklanek nalejcie po cztery łyżeczki soku z czerwonej kapusty (zetrzyjcie kapustę na tarce do placzków ziemniaczanych i łatwo wyciśnięcie z niej sok).

Do jednej ze szklanek dolejcie 4-8 łyżek mleka, a do drugiej 4-8 łyżek soku pomarańczowego.

Czy to jakieś czary!? — powiecie. Mleko zrobi się zielone, a sok zabarwi się na różowo!

Dlaczego tak się stało? Otóż sok z czerwonej kapusty zawiera barwnik, który inaczej reaguje na kwaśny sok pomarańczowy, a inaczej na pozbawione kwasów mleko.

Smacznego!

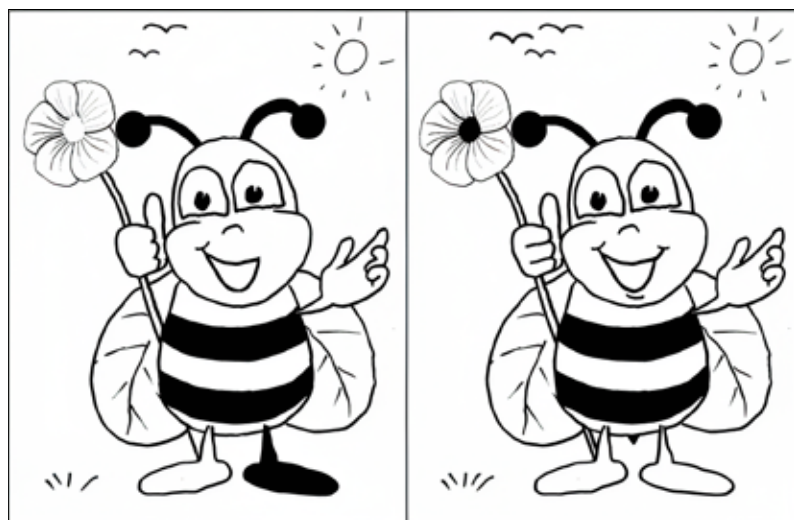

ALE DOWCIP!

— Antku, podejdź do mapy i pokaż na niej Amerykę — zwraca się nauczycielka do ucznia.
Chłopiec posłusznie wykonuje polecenie.
— Bardzo dobrze, możesz usiąść — mówi pani.
A wy, dzieci, powiedzcie mi, kto odkrył Amerykę?
— Antek! — odpowiada klasa.

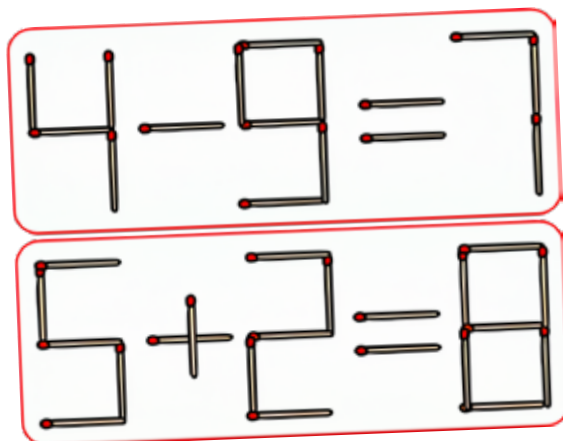
Znajdźcie różnice

Znajdźcie 10 szczegółów, którymi różnią się obrazki

Zagadka z zapalkami

W każdym działaniu przełóżcie tylko jedną zapalkę tak, żeby otrzymać prawidłowe wyniki.

Gołąbki z mięsem i kaszą jęczmienną

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego

„Dom pełen mięty”

W tradycyjnej wersji gołąbki przygotowuje się z mięsem i ryżem, a mój wariant jest z kaszą jęczmienną równie smaczny, a do tego bardziej sycący i pełen wartości odżywczych.

Składniki:

• 1 główka białej kapusty • 600 g mielonego mięsa (wieprzowe lub drobiowe) • 1 szklanka kaszy jęczmiennej • 1 cebula • 1 łyżka zmielonych suszonych grzybów • 1 liść laurowy • 3 ziela angielskie • sól, pieprz, • majeranek • 400 ml przecieru pomidorowego domowego lub passaty pomidorowej • 1 łyżeczka koncentratu pomidorowego • 1/2 łyżeczki cukru • 1 łyżka koperku świeżego lub mrożonego

Wykonanie:

Kaszę jęczmienną opłukać i ugotować według przepisu (powinna być lekko twarda). Cebulę drobno posiekać i zeszklić na odrobinie oleju. Mięso opłukać, odsączyć i zmielić przez maszynkę, a następnie połą-

Gołąbki to jedno z najbardziej klasycznych dań kuchni polskiej, uwielbiane przez pokolenia. Ich smak przywołuje wspomnienia rodzinnych obiadów u babci i zapach domowej kuchni.

Fot. autorka

czyć z ostudzoną kaszą i przyprawami, wyrobić dłonią na gładką masę. W dużym garnku (takim, aby zmieściła się główka kapusty) zagotować wodę. Kapustę obrać z uszkodzonych liści, wykroić głąb i włożyć wycięciem do wrzącej wody na kilka minut, stopniowo oddzielać liście i odkładać do ostygnięcia. Długość parzenia kapusty zależy od jej rodzaju, dlatego trudno dokładnie określić czas. Z każdego liścia obciąć delikatnie wy-

stający nerw tak, aby nie uszkodzić liścia i nakładać porcję mięsa z kaszą, zawinąć boki do środka, a następnie zrolować. Dno garnka wyłożyć uszkodzonymi liśćmi z kapusty i układać gołąbki zwinieciem do dołu, ciasno jeden przy drugim. Gołąbki zalać gorącą wodą, tak aby je przykryła, dodać liść laurowy, ziele angielskie i zagotować, a następnie zmniejszyć grzanie i wolno gotować pod przykryciem 45 minut. Do garnka dodać przecier pomidorowy domowy, koncentrat, doprawić do smaku pieprzem, solą i wolno gotować ok. 20 minut, aż gołąbki będą miękkie. Przepis ten sprawdzi się zarówno na codzienny obiad, jak i na specjalne okazje, kiedy chcemy uraczyć bliskich czymś wyjątkowym. Gołąbki można przygotować w większej ilości i przechowywać w lodówce lub zamrozić, dzięki czemu staną się idealnym domowym „fast foodem” na zabiegane dni.

Amoniaczki tradycyjne, dzieciństwem pachnące

To jedno z tych ciasteczek, które wielu osobom przywołują wspomnienia z dzieciństwa. To klasyczny wypiek znany od pokoleń, zwłaszcza na wsiach, gdzie gospodynie przygotowywały je na różne okazje. Ich charakterystyczny smak i zapach wynikają z użycia amoniaku spożywczego, który pełni rolę środka spulchniającego, nadając ciasteczkom wyjątkową lekkość i kruchość. Choć podczas pieczenia można wyczuć specyficzny zapach amoniaku, szybko on ulatnia się, pozostawiając delikatne, chrupiące ciasteczka. Ich największą zaletą jest to, że długo zachowują świeżość — dzięki czemu można cieszyć się nimi przez wiele dni.

Składniki:

• 500 g mąki pszennej • 150 g cukru • 100 g masła (lub margaryny) • 2 jajka

• 100 ml mleka • 1 łyżeczka amoniaku spożywczego • 1 łyżeczka cukru waniliowego • szczypta soli

Wykonanie:

Lekko podgrzać mleko, nie może być gorące, dodać amoniak spożywczy i rozpuścić go mieszając. Odstawić do przestygnięcia. W misce utrzeć masło z cukrem i cukrem waniliowym. Dodać jajka i wszystko wymieszać. Następ-

Fot. autorka

nie wlać mleko z amoniakiem, dodać szczyptę soli i stopniowo wypywać przesianą mąkę, dłońmi wyrabiając gładkie ciasto. Ciasto wyłożyć na stolnicę lekko oprószoną mąką i rozwałkować je na grubość około 0,5 cm. Za pomocą foremki lub literatki wycinać ciasteczka. Można je wyciskać przy pomocy specjalnej wkładki do maszynki do mięsa. Ułożyć ciasteczka na formie wyłożonej papierem do pieczenia. Można po wierzchu posypać je grubym cukrem. Piec w nagrzanym piekarniku do 180°C przez ok. 12-15 minut, aż lekko się zarumienią. Po upieczeniu przełożyć na kratkę do ostygnięcia lub deseczkę. Amoniaczki najlepiej smakują następnego dnia, gdy dobrze się „przewietrzą”. Liczba ciasteczek zależy od ich wielkości oraz grubości rozwałkowanego ciasta. Przy średnicy około 5 cm i grubości 0,5 cm z podanej ilości składników powinno wyjść około 40-50 sztuk. ■

Krzyżówka

Demi z filmu „Substancja” Wyjątkowo sposobna chwila			Ryba z górskich rzek			Imię syna Bożego Tam dom rodzinny Igi Świątek			Wynajęte do dzieci			Pożyczka forszę za odsetki			Białowieski zwierz		
5			6			Głos na plaży, naturysta						Zarys twarzy			Pochyły zwany kursywą		
Gary, d. aktor Miasto w Polsce Jego dwór w Gdańsku						Ile zrobisz, tyle zarobisz						Mityczna tarcza Zeusa			INRI - na krzyżu Jezusa		
Groźny krewniak osy			Wiedzie impulsy nerwowe			4 Wypełni go plomba			Reeves, amer. aktor Drzewo ze szpilkami			1			14		
3																	
Stolica Birmy Trunek Mongola Msza o świecie			Nowy kraj w Europie			Miasto w Andaluzji			Pierwotny z żoną			Oficjalna propozycja zawarcia umowy			Książę z estrady		
9									17								
Doprawianie potraw									Kopia oryginału Grzybowy w uszku			Pędzą po niej auta			7 Walka kijami z bambusu		
									Drobne skaleczenie								
Księstwo na Riwierze			10 Kilku-osobowy mebel			Strzelba na łowy						15					
									13								
Autko na torze do kartingu Stolica Tajlandii Grecki bóg			Jankes w Ameryce łac.			Berni lub Bazylea			Mityczna córka Zeusa Gruba, wyraźna linia			...pracz, zwierzę mające pokarm przed zjedzeniem			Mała, wąska uliczka		
11																	
Dwie sztuki Osądy, czyjeś oceny Teren na tor kolej.									Dawniej na wianki ślubne						2 Niejedna w orszaku królowej		
Ostonka larwy motyla			Vincent van malarz						Długi, luźny fartuch			Żelaza lub miedzi			8		
12									16								
									Gobelin polskiej artystki								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 8-9 MAJA

Pozio: BIEGŁY - MUSLI - ATLANTA - OSNOWA - ŁAPEĆ - KARAMBOL - PEDAŁ - PRACZ - OCENA - EMIL - LASER - SANOK - SZPAK - KLAPA - MYTO - OSAD - SALON - OLEJ - KLINIKA - DAKTYL - MASAJ - KAUKAZ - ERATO - KRUCJATA - PEAN - SPOT - CYTAT - TRIODA - ŁOWY - ZŁOT - BANAN - KAMERA

Pionowo: DIASKOP - ASYSTA - AKCYZA - ETNA - RESZTA - KIUR - GLORIA - EPO-
LET - KUPAŁA - ŁAWA - CERA - ACETON - DYNAMIZM - KONKLUZJA - ANTYK
- MAŁOPOLSKA - IMPET - ALEC - ALDONA - RASIZM - ZSYP - DEYNA - LISTA -
POLE - ETAN - OPIEKA - TEODOR - CIEĆ - ŁAPKA - JAJKO - TATA

Hasło: Pokazać lwi pazur

Uśmiechnij się!

Przyjeżdża babcia do Jasia i mówi:
– Wnusi,u, jakiś ty do mnie podobny!
Rozplakane dziecko biegnie do
mamy i woła:

– Mamusiu babcia mnie straszy!

Na lekcji chemii pani zrobiła doświadczenie. Miała trzy probówki. Do jednej wlała wody i alkoholu i wrzuciła robaka, do drugiej wlała wody i tytoniu i wrzuciła robaka, a do trzeciej wlała wody i wrzuciła robaka. W pierwszej probówce robak pływa, pływa i zdechł. W drugiej robak także pływa, pływa i zdechł. W trzeciej robak pływa, pływa i nie zdechł. Na końcu doświadczenia pani pyta Jasia:

– Jaki wyciągniesz z tego wniosek?

Jasiu odpowiada:

– Kto pije i pali nie ma robali!

Na lekcji języka polskiego nauczyciel pyta:

– Czym będzie wyraz „chętnie” w zdaniu: „uczniowie chętnie wracają do szkoły po wakacjach”?

Zgłasza się Jasio:

– Kłamstwem, panie profesorze...

Jasiu wchodzi do klasy rzuca plecak i zakłada nogi na ławkę. Oburzona Pani zwraca mu uwagę:

– Jasiu wyjdź klasy i wejdź ponownie, tak grzecznie jak twój ojciec, gdy wraca z pracy.

Jaś wychodzi. Po chwili drzwi otwierają się pod wpływem mocnego kopnięcia. Jasio wpada do klasy i krzyczy:

– No i co!!! Nie spodziewałaś się mnie
tak wcześnie!!

Rozmowa na czacie:

– Ile masz wzrostu?

– 155 cm.

– O, to z ciebie mała księżniczka. A ile ważysz?

– A waże jeszcze mniej, tylko 120.

Przychodzi facet z sanepidu na kontrolę do szpitala psychiatrycznego, a tam wszyscy z kierownicami biegają. Idzie więc do ordynatora i pyta:

– Co się stało, że tam wszyscy z kierownikami biegają?

Ordynator wyjmuje z szuflady kierownicę i mówi:

– Jedziemy sprawdzać!

Sezon grzewczy za nami. Na Litwie był tańszy w porównaniu z innymi krajami bałtyckimi

Honorata Adamowicz

Litwa miała najtańszą energię grzewczą w sezonie 2024/2025 w porównaniu z innymi krajami bałtyckimi. Średnia cena energii cieplnej na Łotwie wyniosła 7,95 ct/kWh, czyli o 7,4 proc. więcej, a w Estonii 8,55 ct/kWh, czyli o 15,5 proc. więcej niż w naszym kraju.

Na początku minionego sezonu grzewczego, w październiku ubiegłego roku, średnia cena energii cieplnej w naszym kraju wynosiła 6,46 ct/kWh, natomiast na koniec sezonu, w kwietniu tego roku, średnia cena wynosiła 6,76 ct/kWh, czyli była o 5 proc. wyższa. U 14 dostawców ciepła cena na koniec sezonu była niższa niż na początku sezonu.

„Lokalne biopaliwa pomogły utrzymać wzrost cen ciepła w granicach inflacji w sezonie grzewczym 2024/2025. Na Litwie lokalne biopaliwa stanowiły ok. 82 proc. paliwa wykorzystywanego do produkcji ciepła w tym sezonie. W porównaniu z innymi krajami bałtyckimi Litwa miała najtańszą energię cieplną w tym sezonie grzewczym. Średnia cena energii cieplnej za cały sezon wyniosła 7,42 ct/kWh, czyli o 1,6 proc. więcej niż w poprzednim sezonie” — poinformowano „Kurier Wileński” w Litewskiej Agencji Energetycznej.

SPADEK I WZROST

Najbardziej znaczące spadki cen energii cieplnej, porównując początek i koniec sezonu, zaobserwowano w Olicie — o 21 proc. lub 1,87 ct/kWh, w Elektrenach — o 8 proc. lub 0,75 ct/kWh, w Janiszkach — o 7 proc. lub 0,75 ct/kWh, w Telszach — o 8 proc. lub 0,7 ct/kWh oraz w okręgu wileńskim (dostawca ciepła UAB „Nemėžio komunalininkas”) — o 7 proc. lub 0,55 ct/kWh.

Najbardziej znaczący wzrost cen ciepła, porównując początek i koniec sezonu, odnotowano w Szyrwintach — o 47 proc. lub 3,17 ct/kWh, w rejonie wileńskim (dostawca ciepła UAB „Nemenčinės komunalininkas”) — o 30

proc. lub 2,98 ct/kWh, w Szakach — o 24 proc. lub 2,33 ct/kWh, Kozłowej Rudzie — o 19 proc. lub 2,33 ct/kWh i w Ignalinie — o 18 proc. lub 1,81 ct/kWh.

Najwyższa średnia cena ciepła w kraju w tym sezonie była w rej. wileńskim (dostawca ciepła UAB „Nemenčinės komunalininkas”) — 12,19 ct/kWh. Najniższa średnia cena ciepła w kraju w tym sezonie była w Ucie — 5,8 ct/kWh.

W porównaniu z poprzednim sezonem grzewczym średnie ceny najbardziej spadły w Szyłokarczmie (Šilutė) — o 17 proc. lub 1,3 ct/kWh, w Nowych Okmianach — o 16,8 proc. lub 1,26 ct/kWh, Wisagini — o 14 proc. lub 1,14 ct/kWh, w Możejkach — o 13 proc. lub 0,94 ct/kWh i w Birsztanach — o 10 proc. lub 0,93 ct/kWh. W porównaniu z poprzednim sezonem grzewczym, średnie ceny wzrosły najbardziej w Mariampolu — o 25 proc. lub 1,8 ct/kWh, w Płungianach — o 22 proc. lub 1,8 ct/kWh, Janiszkach — o 17 proc. lub 1,59 ct/kWh, Wilkomierzu — o 18 proc. lub 1,37 ct/kWh i Koszedarach — o 15 proc. lub 1,36 ct/kWh.

CO WPŁYWA NA CENY

Porównując sezon grzewczy 2024/2025 z sezonem grzewczym 2023/2024, średnia cena ciepła u 30

dostawców wzrosła, u 18 dostawców ciepła spadła, a jeden dostawca pozostawił ceny bez zmian.

„W poszczególnych miastach i dzielnicach o cenach ciepła decydują nie tylko koszty zakupu paliwa oraz cena energii kupowanej od niezależnych dostawców ciepła i jej udział w ostatecznej taryfie dla ciepła. Również w samorządach dużych miast duży wpływ na wysokie ceny ciepła ma fakt, że niewielka liczba odbiorców jest rozproszona na dużym obszarze oraz że funkcjonuje duża liczba kotłowni produkujących energię cieplną. Ponadto niektóre z nich wykorzystują drogi gaz ziemny jako paliwo, co podnosi taryfy za ciepło. Na przykład w okręgu wileńskim spółka UAB „Nemenčinės Komunalininkas”, która dostarcza ciepło, obsługuje 20 kotłowni, z których 13 jest opalanych gazem ziemnym, a 7 pelletem drzewnym. Liczba odbiorców w okręgu wileńskim jest stosunkowo niewielka — 2 195. Dla porównania liczba odbiorców ciepła w Szawlach, gdzie cena energii cieplnej jest zazwyczaj najniższa, wynosi ponad 44 000” — poinformowano nasz dziennik w Litewskiej Agencji Energetycznej. ■

Litwa miała najtańszą energię cieplną w minionym sezonie grzewczym
Fot. Marian Paluszkiewicz

Zielone i kielkujące ziemniaki mogą być szkodliwe dla zdrowia

Honorata Adamowicz

Zawierają one solaninę, która jest szkodliwą substancją, a w większych ilościach jest toksyczna dla organizmu.

„Aby ziemniaki były zdrowe, najważniejsze są warunki przechowywania, w szczególności światło i temperatura są głównymi czynnikami przyczyniającymi się do wzrostu zawartości solaniny (zielenienie ziemniaków). Solanina jest szkodliwą substancją, która w większych ilościach jest toksyczna dla organizmu ludzkiego. Zatrucie solaniną może powodować zaburzenia żołądkowo-jelitowe (nudności, wymioty, biegunkę), objawy neurologiczne (ból głowy, halucynacje), a w ciężkich przypadkach zaburzenia rytmu serca” — poinformowano „Kurier Wileński” w Państwowej Służbie ds. Żywności i Weterynarii.

SOLANINA NIE ZNIKA PO UGOTOWANIU ANI UPIECZENIU

Po ugotowaniu w ziemniakach nadal pozostaje ponad 90 proc. toksycznych substancji, a po 10 minutach smażenia na głębokim tłuszczu w bardzo wysokiej temperaturze — ponad 50 proc. Jedyнным sposobem na pozbycie się solaniny jest usunięcie przebarwionych części ziemniaka.

„Ziemniaki przechowywane w domu lub w sklepie często mają zielone zabarwienie. Dla wielu osób to może wydawać się naturalnym zjawiskiem, jednak spożywanie takich ziemniaków może być niebezpieczne, bo zawierają toksyczną dla organizmu solaninę. Dlatego ziemniaki, które mają dużo zielonego zabarwienia, nie nadają się do spożycia. Jeśli tylko niewielka część ziemniaka jest zielona, to można ją odkroić do białej części, a resztę można spożyć” — radzą specjaliści.

Nie wszyscy wiedzą, że spożywanie kielkujących czy zielonkawych ziemniaków może być niebezpieczne dla zdrowia.

Ziemniaki wprowadzane do sprzedaży muszą spełniać określone wymagania jakościowe Fot. Marian Paluszkiewicz

KIELKUJĄCE ZIEMIANKI RÓWNIEŻ NIEBEZPIECZNE

Kiedy pojawiają się kielki, w ziemniakach także wzrasta poziom solaniny. Spożycie takich ziemniaków staje się niebezpieczne dla zdrowia, tak samo jak zielonkawych.

Specjaliści Państwowej Służby ds. Żywności i Weterynarii twierdzą, że właściwe przechowywanie jest niezbędne, aby zapobiec zielenieniu się ziemniaków. Powinny być zatem przechowywane w ciemnym, chłodnym miejscu chronionym przed światłem. Należy unikać przechowywania ziemniaków na parapetach, w pobliżu pieca lub w innych ciepłych, dobrze oświetlonych miejscach. Ziemniaki spożywcze muszą być zdrowe, czyste, bez zgnilizny, nieprzemarznęte, bez nieprzyjemnego zapachu lub smaku, bez szkodników i kielków dłuższych niż 3 mm. Przechowywanie ziemniaków w odpowiednich warunkach nie tylko ochroni je przed uszkodzeniem, ale także zapewni, że pozostaną świeże i bezpieczne do spożycia.

ZIEMIANKI W SKLEPACH

Toteż, jeśli w piwnicy jeszcze mamy pozostałości zeszłorocznego urodzaju ziemniaków, warto je dobrze sprawdzić przed spożyciem. Jak natomiast wygląda sytuacja w przypadku ziemniaków sprzedawanych w sklepach?

Jak podkreślają eksperci, ziemniaki wprowadzane do sprzedaży muszą spełniać określone wymagania jakościowe. W przypadku ziemniaków pierwszej klasy tylko 3 proc. ziemniaków może być zielona, a w przypadku ziemniaków drugiej klasy — może to być do 8 proc. całkowitej wagi partii. W przypadku zauważenia dużej ilości zielonych ziemniaków w punkcie sprzedaży należy najpierw poinformować o tym sprzedawcę i powstrzymać się od zakupu takich ziemniaków. Jeśli sprzedawca nie zareaguje, należy również powiadomić Państwową Służbę ds. Żywności i Weterynarii. ■

6.45 Studio Wilno
7.05 „Szkoła z Kleksem Bystrzakiem”
7.15 S. anim. „Mała Urania”
7.30 Mody Polskie
7.55 Moc ziół
8.05 Niejadki i inne przypadki
8.25 Zakochaj się w Polsce
8.45 Klub u reaktorów
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.30 Gra słów
10.55 Słownik polsko@polski
11.30 S. anim. „Mała Urania”
11.45 Tamte lata, tamte dni
12.15 S. „War to kochać”
13.00 Info Wilno
13.05 Tygiel
13.20 Jesteśmy stąd
13.30 Panorama litewska
13.35 Anna Dymna – spotkajmy się
14.05 Muzyka w sieci
14.20 „Nasz Profesor Papieżem” film dok.
15.15 Notacje
15.25 Raport naukowy
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Szkoła z Kleksem Bystrzakiem
17.20 S. anim. „Mała Urania”
17.45 S. „Blondynka”
18.30 Pałace i rezydencje Lubelszczyzny
18.45 Strona po stronie
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Niezwykłe miejsca
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Królowie”
21.55 Tamte lata, tamte dni
22.20 Zakochaj

się w Polsce
22.45 Tygiel
23.05 Na sygnale
23.55 Info Wilno
00.10 Studio Wilno
00.30 Pałace i rezydencje Lubelszczyzny
00.45 Strona po stronie

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.35 S. „Tandem”
11.30 S. „Prywatni detektywi”
12.15 „Kto i dlaczego?”
12.45 „Notatki przyrodnika”
13.15 S. dok. „Kraje, ludzie, przygody”
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Raj dla kobiet”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Nieemigranci.
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Wprowadzenie do Eurowizji 2025”
22.00 Eurowizja 2025
00.20 S. dok. „Kraje, ludzie, przygody”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Bądź blisko”
8.00 Od...do...
9.30 S. „Poważne sprawy”
10.00 S. „Krwa-we kwiaty”
11.00 S. „Cena miłości”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Pani chłopka

14.00 S. „Sekret perły”
15.00 S. „Ukryj mnie”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Będzie wszystkiego
21.00 S. „Potrzebuję miłości”
21.30 Wiadomości
22.30 „Godzila” film fab.
00.55 S. „Seal Team VI”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Historie rzeczy
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 LRT forum
8.30 „Wiara i życie”
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Co jest lepsze, sąsiedzie?
12.00 „Ludzie, którzy stworzyli Litwę. Myko-las Romeris” film dok.
12.50 Wizjonerzy
13.00 Gry kosmiczne
13.30 Spacerzy
14.00 Dajmy czadu!
15.05 To jest mój ogród.
15.35 S. „Krzyk o pomoc”
16.20 S. „Dobra Czarownica”
17.05 Sportowe chwile z LRT
17.15 Mistrzostwa Świata w Hokeju na Lodzie. Słowenia – Łotwa
19.45 Litewskie Olimpijki
20.00 S. dok. „Niezwyciężony”
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 S. „Farma Trolli”
22.30 „Dokąd dalej?”
23.30 Dzień Kultury
00.00 S. „Raj dla kobiet”

6.00 Program kulinarny
6.30 S. „Córka

ambasadora”
7.30 „Remyga. Niewidzialne życie mistrza”
9.00 S. „Walker, rycerz Texasu”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Marzenia o wolności”
12.00 S. „Szukam córki”
14.00 S. „Nie ma przepisu na miłość”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Gwiazdki gwiazd”
21.00 S. „Emigracja. Pomarańcze”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 „Prawo do zemsty” film fab.
00.20 S. „Główna wskazówka”

6.10 „Zasady mojej kuchni”
7.30 S. „Magnum: Detektyw z Hawajów”
8.30 S. „Nieśmiertelny”
9.30 S. „Policja wodna”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „MacGyver”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „Policja wodna”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „911”
20.00 „Wojny sąsiednie”
20.30 „Ale numer!”
21.00 „Gniazdo Kondora” thriller
23.10 „G. I. Joe: Zemsta” film fab.

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”

7.30 Pierwszy raz
8.00 S. dok. „Poświęcić wszystko”
9.00 S. dok. „Agenci sprawiedliwości”
10.00 S. „Oddaj mi moje marzenie”
11.00 S. „Stary”
12.30 Czyste miasta
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Aleksandra”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Agenci sprawiedliwości”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Poświęcić wszystko”
21.25 S. „Oddaj mi moje marzenie”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

6.20 S. „Komisarz Alex”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Dropped”
9.00 „Egazy dognas”
9.30 „Magazy nowe wojny”
10.00 „Yellowstone”
11.00 S. „Smak śniegu”
12.00 „Domy mobilne”
13.00 „Most”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Bosch”
16.00 S. „Komisarz Alex”
18.00 S. „Simpsonowie”
18.30 „Yellowstone”
20.00 S. „Smak śniegu” dramat
21.00 „Mroczna otchłań”
23.00 S. „Poszukiwacze zagubionych skarbów”
00.00 „Most”

6.00 S. „Wybacz nam nasze grzechy”
7.00 „Alaca”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Gry Przeznaczenia”
10.00 S. „Niezapomniani”
11.00 S. „Straż Przybrzeżna”
12.00 S. „Straż Pożarna w Chicago”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Kryminalista Pacyfiku”
15.00 S. „Anupamaa”
15.50 S. „Wędruję w czyjeś miłości”
17.00 S. „Ślepa”
18.00 S. „Candice Renoir”
19.00 S. „Straż Pożarna w Chicago”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Niepokojące zaginięcia. Pod presją”
22.45 „Detektyw Chelsea I”
00.45 „Złoty Chłopiec”

06.10 S. „Akcja 38”
06.55 „Info Poranek”
07.25 „Audycje Komitetów Wyborczych”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 S. „Komediantka”
10.00 S. „Ranczo”
10.50 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Królowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.40 „Magazyn Rolniczy”
14.00 „Dzikie korytarze”
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
16.00 „Jaka to melodia?”
16.40 S. „Dziedzictwo”
17.35 „Audycje Komitetów Wyborczych”

tetów Wyborczych”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akcja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Królowie”
22.00 „Koncert”
00.35 „Spokojnie, to tylko awaria” komedia

07.05 „Afisz kulturalny ekstra”
07.15 „Muzyczne poranki”
08.20 „Tamte lata, tamte dni”
09.00 „Podróż z historią”
09.40 „Wydarzenie aktualne”
10.10 „Brzezi-na” dramat
12.00 „Pan na Żuławach”
13.00 S. dok. „The Sound of New York”
13.45 Niedziela z...
14.45 „Sabine Weiss, portret ulicy” komedia
16.00 „Kingsajz” komedia
18.00 S. „Pan na Żuławach”
19.25 „W poszukiwaniu dobrego filmu”
20.05 „Słońce i cień. Gustaw Holoubek” film dok.
21.00 Teatr Telewizji
22.55 „Artysta” film obycz.
00.45 Wstęp Wolny

07.00 „Panorama”
07.35 „Pozyteczni.pl”
08.00 „Rączka gotuje”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Nad Niemnem. Za wschodnią granicą”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”

13.25 S. „Ranczo”
15.05 „Audycje Komitetów Wyborczych”
15.35 „Tygodnik Kulturalny”
16.15 „Zwierzątki Czytali”
16.30 „Program informacyjny 14.30”
17.00 „Królowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Oko na Europę”
19.45 „Panorama”
20.10 „Wschód”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 Pytanie dnia
21.25 „Audycje Komitetów Wyborczych”
22.00 Koncert
00.30 „Panorama”

08.20 Był taki dzień
08.24 „Spór o historię”
08.55 „Flesz historii”
09.10 S. „Wojenne dziewczyny”
09.50 „Kuchnia Jagiellonów”
10.15 „Historia Polski”
11.05 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.35 „Zdobycy Karpat” film dok.
11.55 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
12.45 „Wojownicy czasu”
13.15 S. „Czterdziestolatek”
14.15 „Historia w postaciach zapisana”
16.10 „Zamki kresowe Rzeczypospolitej”
16.30 S. „Korona królów”
16.55 „Makłowicz w podróży”
17.20 „Ludzie i pszczoły”
18.00 „Sensacje XX wieku”
18.45 „Historia Polski” film dok.
19.30 „Zaginione

ne Skarby”
19.40 „Było, nie minęło”
20.05 S. „Wojenne dziewczyny”
20.45 Był taki dzień
20.50 „Polskie 100 lat”
21.15 „Niebezpieczne miasta”
22.10 „Święty” film kryminalny
23.55 „Polski As Wywiadu”

00.35 Leśni zapylacze
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Bądź wier-ny, idź i pamiętaj
07.25 Zamek Królewski w mieście stołecznym Poznaniu
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Zrób jeden mały krok
10.00 Papież Polak do Rodaków
10.50 Słowo życia
10.55 Święty na każdy dzień
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11.45 Zew natury
12.05 Mocni w Wierze
12.35 Słowo życia
12.40 Ma się rozumieć
12.50 Święty na każdy dzień
13.00 Regina Coeli
13.03 Informacje dnia
13.20 Ku pokrzepieniu powstańców serc. Historia Obrazu

Matka Boska AK
14.00 Fatima orędzie na dziś
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Misja Szczecin, Poznań – Argentyna
16.00 Za kratą są zielone drzewa
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
17.55 Sursum Corda W Górę Serca!
18.10 Prosto o gospodarce
18.30 XX Rajd Katyński
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Regina Coeli
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Każdy ma-łuch to potrafi
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Teraz i w godzinę śmierci

7.00 Fani czterech kółek
10.00 Łowcy klasyków
12.00 Łowcy staroci
14.00 Naprawa gospodarstwa
19.00 Jak to jest zrobione?
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
23.00 Zabójcze łowienie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

TVP
WILNO

7.05 Zwierzaki Czytaki
7.15 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
7.30 Moda na rodzinę
7.55 W kotle historii
8.20 Dzika Polska
8.45 Hasztagi tygodnia
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.25 Gra słów.
 Krzyżówka
10.50 Słownik polsko@polski
11.15 Zwierzaki Czytaki
11.25 Cześć, czy mogę Cię zjeść?
11.40 Tamte lata, tamte dni
12.05 S. „Królowie”
13.00 Info Wilno
13.05 Unia kulinarna
13.25 Kaberetomaniacy
14.10 „Ula” film dok.
15.25 Jak to działa
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Zwierzaki Czytaki
17.20 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
17.35 Alchemik
17.50 S. „Dziewczyny ze Lwowa”
18.35 Tygiel
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Polacy Światu
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Królowie”
21.55 Tamte lata, tamte dni
22.20 Dzika Polska
22.45 Unia kulinarna
23.05 S. „Na sygnale”
23.50 Info Wilno
00.10 Studio Wilno
00.30 Pożyteczni.pl

LRT | TV

6.00 Hymn Republiki Litewskiej

6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.35 S. „Tandem”
11.30 S. „Prywatni detektywi”
12.15 „Kto i dlaczego?”
12.45 Notatki przyrodnika
13.15 S. dok. „Kraje, ludzie, przygody”
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Raj dla kobiet”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Bestialskie historie
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Litwa przemawia
22.30 „Wiadomości rowerowe”
23.00 S. „Narcos”
23.50 S. dok. „Kraje, ludzie, przygody”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Bądź blisko”
8.00 Będzie wszystkiego
9.00 S. „Poważne sprawy”
10.00 S. „Krwawe kwiaty”
11.00 S. „Cena miłości”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Pani chłopka
14.00 S. „Sekret perły”
15.00 S. „Ukryj mnie”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Szeszki na 20
21.00 S. „Potrzebuję miłości”

21.30 Wiadomości
22.30 „Snajper” dramat
01.10 „Godziła” film fab.

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 (Nie)emigranci.
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Litwin w sercu
8.30 Drogi
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Pogoń
12.00 „Detektywi historii”
13.00 Ośmiornica
13.30 Euromaxx
14.00 Wileński Jazz 2024
15.35 S. „Krzyk o pomoc”
16.20 S. „Dobra Czarownica”
17.05 Cypr Masanauskas. Opera rockowa „1972”
19.00 Koncert
20.50 S. dok. „Niezwyciężony”
21.15 Mistrzostwa Świata w Hokeju na Lodzie. Łotwa – Szwecja
23.45 Sportowe chwile z LRT

6.00 Program kulinarny
6.30 S. „Córka ambasadora”
7.30 „Gwiazdki gwiazd”
9.00 S. „Walker, rycerz Texasu”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Marzenia o wolności”
12.00 S. „Szukam córki”
14.00 S. „Nie ma przepisu na miłość”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wia-

domości
19.30 „Show dobrego wieczoru”
21.00 S. „Emigracja. Pomarańcze”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 „American Star” thriller
00.50 S. „Główna wskazówka”

6.10 „Moja kuchnia najlepsza”
7.30 S. „Magnum: Detektyw z Hawajów”
8.30 S. „Nieśmiertelny”
9.30 S. „Policja wodna”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „MacGyver”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „Policja wodna”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 „Ale numer!”
18.30 Mistrzostwa LKL „Žalgiris”
„Wolves Twinsbet”
21.00 „Krwawe igrzyska” dramat
23.05 „Gniazdo Kondora” thriller

lrytas.tv

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Litewskie muzea
8.00 S. „Poświęcić wszystko”
9.00 S. „Agenci sprawiedliwości”
10.00 S. „Oddaj mi moje marzenie”
11.00 S. „Stary”
12.30 Najlepsze
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Aleksandra”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Agenci sprawiedliwości”

18.00 Reporter
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Poświęcić wszystko”
21.25 S. „Oddaj mi moje marzenie”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”
00.30 S. „Aleksandra”

6.30 S. „Komisarz Alex”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Dropped”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 „Wojny magazynowe”
10.00 „Yellowstone”
11.00 „Smak śniegu”
12.00 „Domy mobilne”
13.00 „Most”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Bosch”
16.00 S. „Komisarz Alex”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Yellowstone”
20.00 S. „Smak śniegu”
21.00 „Krytyczna godzina” film fab.
22.45 S. „Poszukiwacze zagubionych skarbów”
23.50 „Most”

6.00 S. „Wybacz nam nasze grzechy”
7.00 „Alaca”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Gry Przenaczenia”
10.00 S. „Niezapomniani”
11.00 S. „Straż Przybrzeżna”
12.00 S. „Straż Pożarna w Chicago”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Kryminalista Pacyfiku”

15.00 S. „Anupamaa”
15.50 S. „Wędruję w czyjejs miłości”
17.00 S. „Ślepa”
18.00 S. „Candice Renoir”
19.00 S. „Straż Pożarna w Chicago”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Niepokojące zaginięcia. Powrót do korzeni”
00.40 „Złoty chłopak” dramat

06.10 S. „Akcja 38”
06.55 „Info Poranek”
07.25 „Audycje Komitetów Wyborczych”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Rodzina”
09.00 S. „Białe tango”
10.00 S. „Ranczo”
10.50 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Królowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.40 „Rok w ogrodzie Extra”
14.00 „Dzikie korytarze”
15.00 S. „Wichrowe wzgórza”
16.00 „Jaka to melodia?”
16.40 S. „Dziedzictwo”
17.35 „Audycje Komitetów Wyborczych”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akcja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Królowie”
22.05 „Wieloryb” film fab.
00.10 „Mroczne wody” dramat

07.15 „Muzyczne poranki”
08.00 „Tamte lata, tamte dni”
08.35 „Podróże z historią”
09.15 „W poszukiwaniu dobrego filmu”
10.00 „Kingsajz” film fab.
12.00 „Pan na Żuławach”
13.25 „Słońce i cień. Gustaw Holoubek” film dok.
14.20 „Hala odlotów”
15.20 „Ogłoszenie matrymonialne” film obycz.
16.25 „Cześć, kapitanie!” film TVP
17.35 S. „Noce i dnie”
18.45 „Od ucha do ucha”
19.30 Informacja kulturalne
19.55 „Reżyserzy”
21.00 „Ostoja” film fab.
22.35 „Przez Atlantyk” dramat
23.45 „Niedziela z...”

07.00 „Panorama”
07.35 „Prywatne życie zwierząt”
08.00 „Okrasa łamie przepisy”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Wschód”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 „Historia kina w Popielawach” film obycz.
15.05 „Stanisław Syrewicz odmienny przez los” film dok.
16.05 S. „Rodzina Treflików”
16.30 „Program informacyjny 14.30”
17.00 S. „Królowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”

19.15 „Okno na Wschód”
19.45 Panorama
20.10 „Hello Polonia”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „O mnie się nie martw”
23.15 „Studio w kontakcie”
00.10 „Panorama”

08.20 Był taki dzień
08.25 „Ex Libris”
08.45 „Było, nie minęło”
09.10 S. „Wojenne dziewczyny”
09.50 „Kuchnia Jagiellonów”
10.15 „Historia Polski” film dok.
11.00 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.30 „Panie na zamku” film dok.
12.20 „Miejsce z historią”
12.35 „Historia kuchni polskiej”
13.15 S. „Czterdziestolatek”
14.05 „Makłowicz w podróży”
14.30 „Historia polskiego sportu”
15.20 „Monte Casinno. Ostatni Rozdział” film dok.
16.30 S. „Korona królów”
16.55 „Ludzie i pszczoły”
17.30 „Sensacje XX wieku”
18.15 „Historia Polski” film dok.
19.10 „Fake czy historia?”
19.45 „Ex Libris”
20.05 S. „Wojenne dziewczyny”
20.50 „Tajemnice Archiwum”
21.05 „Myśliciele”
21.10 S. dok. „Droga do triumfu”
22.05 „Obłoki śmierci”
23.10 „Prasa donosi”
23.15 „Polskie 100 lat”
23.40 „I tak wszystko widziałam” film dok.

00.50 Muzyczne chwile
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 XX Rajd Katyński
01.55 Poczet Wielkich Polaków
02.00 Regina Coeli
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 Święty na każdy dzień
03.30 Każdy ma-luch to potrafi
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Prosto o gospodarce
06.20 Jestem mamą
06.35 Odpowiedzialni za Kościół
07.00 Lotte małopolska Inka wczoraj i dzisiaj
08.05 Cud prawdy
08.35 Zdrowie z Bożej Apteki
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Każdy ma-luch to potrafi
09.50 Słowo życia
10.00 Mocni Jego mocą
10.30 Sanktuaria polskie
10.50 Święty na każdy dzień
11.00 Audycja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu
11.50 Muzyczne chwile
12.00 Zło dobrem zwyciężaj! Historia

ria Mayerling
12.25 Jestem mamą
12.40 Prosto o gospodarce
13.00 Regina Coeli
13.03 Informacje dnia
13.20 Czarny sufit
14.00 Słowo życia
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Ukryci w łonie Matki
16.00 Kuźnia Redemptorystów
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Na zdrowie
17.30 Muzeum 303
18.00 Po stronie prawdy
18.50 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Regina Coeli
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Opowieści biblijne – historie animowane z Nowego Testamentu
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Przetrwaliśmy
23.30 To nic takiego

7.00 Fani czterech kółek
10.30 Skarby z szopy
12.00 Łowcy staroci
18.00 Fani czterech kółek
19.00 Jak to jest zrobione?
21.00 Samochód marzeń
23.00 Zapomniane i upuszczone
00.00 Nagi instynkt przetrwania

Informuojame, kad parengtas žemės sklypų (kad. Nr. 4110/0300:260 ir kad. Nr. 4110/0300:261), esančių Vilniaus r., Zujūnų sen., Papiškių k., detaliojo plano, patvirtinto Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. KADI-52 „Dėl žemės ūkio paskirties žemės sklypų (kad. Nr. 4110/0300:260 ir kad. Nr. 4110/0300:261), esančių Vilniaus r., Zujūnų sen., Papiškių k., detaliojo plano patvirtinimo“ (TPD registracijos Nr. T00085946), koregavimas anksčiau suplanuotos teritorijos dalyje.

Planuojamos teritorijos plotas: 0,7553 ha, nagrinėjamos teritorijos – apie 4,6100 ha.

Planavimo pagrindas: planavimo organizatoriaus 2024-06-10 sprendimas nr. KADI-919.

Planavimo organizatorius: Vilniaus rajono savivaldybės administracija, Rinktinės g. 50, LT-09318 Vilnius, tel.: (8 5) 275 1990, 275 1961, 275 6925, el.p. vrsa@vrsa.lt, interneto svetainė www.vrsa.lt.

Planavimo iniciatorius: juridinis asmuo.

Plano rengėjas: UAB „VILDOMUS“ įm. k. 300655884 A. J. Povilaičio g. 18, Vilnius, tel. +37065620430, el. p. info@vildomus.lt. Projekto vadovas - Simonas Klumbys (atestato Nr. A1320).

Planavimo tikslai: koreguoti žemės sklypų (kad. Nr. 4110/0300:260 ir kad. Nr. 4110/0300:261), esančių Vilniaus r., Zujūnų sen., Papiškių k., detaliojo plano, patvirtinto Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. KADI-52 (TPD registracijos Nr. T00085946) sprendinius, numatant pakeisti Detaliojo planu suformuoto žemės ūkio paskirties žemės sklypo Nr. 6 (kad. Nr. 4110/0300:187), esančio Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Papiškių k., pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir būdą į rekreacines teritorijas, keisti ribas ir plotą (padalyti) vadovaujantis Bendrojo plano sprendiniais.

SPAV reikalingumas: Planų ir programų SPAV tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-12-23 nutarimu Nr. 1467, numatytais atvejais.

Koncepcija: nerengiama.

Su parengtu, viešai eksponuojamu, detaliojo planu galima susipažinti **nuo 2025-05-12 iki 2025-06-12** Zujūnų seniūnijos patalpose, teritorijų planavimo dokumentų rengimo informacinėje sistemoje (www.planuojustatau.lt TPDIS numeris sistemoje – K-VT-41-24-447), o taip pat adresu – A. J. Povilaičio g. 18, Vilniuje, iš anksto susitarus dėl susitikimo tel. nr. +37065620430.

Viešas svarstymas įvyks 2025-06-12, 16 val. Zujūnų seniūnijos patalpose adresu Buivydiškių g. 3, Zujūnų k., Zujūnų sen., Vilniaus r. sav. Pasiūlymus galima teikti TPDR informacinėje sistemoje, planavimo organizatoriui, plano rengėjui raštu, adresu A. J. Povilaičio g. 18, Vilnius iki viešo svarstymo bei jo metu.

Zam. 2856

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

SPRZEDAŻ

Sprzedajemy dachy, ogro-
dzenia i inne materiały
budowlane w przystępnej
cenie Tel. +370 603 63 636

Sprzedam kamienie polne.
Materiał może służyć do bu-
dowy ogrodzeń, alejek, tara-
sów, palenisk, kwietników, na
podmurówki i in. Załadunek
oraz transport we własnym
zakresie. Cena 20 euro/tona.

Tel. +370 600 18 083 (Leon)

Skupujemy różnego rodza-
ju lasy, mogą być młode lub
wycięte. Tel. +370 666 85 855

INFORMACJA APIE PARENGTĄ IR PATEIKTĄ TVIRTINTI APSAUGOS ZONŲ PLANĄ

Informuojame, kad, vadovaujantis 2019 m. birželio 6 d. LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu Nr. XIII-2166 (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862; su vėlesniais pakeitimais)), LRV 2019 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1248 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo įgyvendinimo“ (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862; su vėlesniais pakeitimais) ir LR energetikos ministro 2020 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 1-339 patvirtintu Elektros tinklų, magistralinių dujotiekių ir naftotiekių (produktotiekių), skirstomųjų dujotiekių, šilumos perdavimo tinklų apsaugos zonų, magistralinių dujotiekių vietovės klasių teritorijų planų rengimo (nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto) ir tvirtinimo tvarkos aprašu“ (TAR, 2020-10-13, Nr. 21224; su vėlesniais pakeitimais), yra parengtas ir LR energetikos ministrui pateiktas tvirtinti **VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE, RUDAMINOS SEN., NEMĖŽIO SEN., PAGIRIŲ SEN., JUODŠILIŲ SEN. IR MARIJAMPOLIO SEN., ESANČIŲ ŠILUMOS PERDAVIMO TINKLŲ APSAUGOS ZONŲ PLANAS** (toliau – Planas).

Plano iniciatorius – UAB "Nemėžio komunalininkas" kontaktinė informacija: Albertas Laurinavičius, tel. +370 613 894 52, el. paštas albertas@nkom.lt

Plano rengėjas – VĮ Registrų centras Lvivo g. 25-101, 09320 Vilnius. Papildomais klausimais galite kreiptis į Valstybės įmonės Registrų centro, Vakarų Lietuvos 2 grupės vadovą Dainių Umbrasą el. p. Dainius.Umbrasas@registrucentras.lt arba tel. +370 658 56753.

Plano tikslas – parengti, tenkinant viešąjį interesą, VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE, RUDAMINOS SEN., NEMĖŽIO SEN., PAGIRIŲ SEN., JUODŠILIŲ SEN. IR MARIJAMPOLIO SEN., ESANČIŲ ŠILUMOS PERDAVIMO TINKLŲ APSAUGOS ZONŲ PLANĄ (nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto).

Susipažinti su Planu galima Vilniaus raj. savivaldybės tinklapyje:

<https://vrsa.lt/teritoriju-planavimas/teritoriju-planavimo-skelbimai/987/view879> Zam. 2857

Firma potrzebuje pracownika, który potrafi wykonywać zadania podobne do zarządzania komunikacją, usługami ubezpieczeniowymi lub organizacją działalności firmy. Może to być młoda osoba z perspektywą kariery kierowniczej. Jest biuro, gabinet, można pracować również z innego miejsca. Zatrudnienie na podstawie umowy o pracę lub inna forma zatrudnienia (pro wizja, indywidualna działalność itp.). Istnieje możliwość zarobku, ponieważ firma wynagradza pracowników na podstawie wyników pracy. Możliwy jest elastyczny czas pracy (pół etatu, zdalnie lub w formie spotkań). Miesięczne wynagrodzenie, w zależności od chęci dobrego zarobku, po odliczeniu podatków wynosi 2 500 euro, ale może być znacznie wyższe.

greta.rimselyte@gmail.com Tel. +370 625 791 08

Zam. 2854

**Juž od 20 lat UAB Ekoenergija
dostarcza olej napędowy dla rolników.**

Dostarczamy pod Wasz adres.

tel. +370 655 51 543, w godzinach 9-17.

**KURIER
WILEŃSKI**

DZIAŁ REKLAMY I OGŁOSZEŃ

**Wilno, Birbinių 4A, 2 piętro, 10 gabinet,
tel./faks. 85 260 84 44, e-mail: reklama@kurierwileński.lt**

Zapraszamy w godz. 8.00 - 16.30 (w dniach pracy)

Świadczenie pomocy prawnej w sprawach zwrotu ziemi i innych nieruchomości

Bezpłatna pomoc prawna w sprawach zwrotu ziemi udzielana jest przez Związek Prawników Polaków na Litwie w Domu Kultury Polskiej w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej

(Naugarduko) 76. Pokój Nr. 211.

Osoby zainteresowane prosimy o rejestrację pod numerem **tel. (+370 5) 233 0450 w godz. 9.00 – 16.00.**

Pomoc prawną świadczą wykwalifikowani radcowie prawni i adwokaci.

Projekt finansowany ze środków

Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

**ZAMÓW PRZYKRYCIE MOGIŁY ZA CENĘ
Z ZESZŁEGO SEZONU!**

**Skontaktujcie się z nami,
a my przyjdziemy z darmową konsultacją**

VPB NR. 40 (2.80 x 2.50 M)

3 PŁYTY + 1 POSTUMENT

CENA CAŁEGO KOMPLETU: 1150 €

(LUB NA RATY: 25.27 € / mies.)

**VILNIAUS
PAMINKLAI**

**VILNIAUS PAMINKLAI
Čekoniškių g. 11, Vilnius**

☎ (+370) 606 18005

☎ (+370) 699 17197

Madryt – europejską stolicą dobrostanu

Najnowsze badania ujawniły, że Madryt to europejska stolica dobrostanu. Stolica Hiszpanii triumfuje w rankingu miast, gdzie najłatwiej zadbać o swoje zdrowie fizyczne i psychiczne.

Europejskie miasta zostały ocenione pod kątem 17 kryteriów wpływających na dobrostan zarówno fizyczny, jak i psychiczny. Pod uwagę wzięto poziom zanieczyszczenia powietrza, ilość i jakość terenów zielonych, liczbę spa i siłowni, poziom hałasu i liczbę dni słonecznych. Okazało się, że o dobre samopoczucie najłatwiej zadbać w Madrycie, który w zestawieniu otrzymał 78 punktów na 100. Fot. Freepik.com

Brytyjska kura zniosła nietypowe jajko

Hodowca drobiu z Wielkiej Brytanii odkrył, że jedna z jego kur zniosła jajko o kulistym kształcie. Josh Elkington z miejscowości Bugle w Kornwalii powiedział, że jajko zniosła jedna z jego kur rasy brahma imieniem Julie. Niewielkie jajko miało „kształt czekoladowego Maltesera”, czyli popularnych chrupiących kulek.

„To było zupełnie niespodziewane. Godzinami śmialiśmy się z tego, jak małe jest to jajko” — przyznał właściciel kury. Mężczyzna sprzedał je na aukcji za 420 funtów, a dochód ze sprzedaży przekazał na rzecz Devon Rape Crisis, organizacji działającej na rzecz osób, które doświadczyły przemocy seksualnej.

„Jesteśmy zachwyceni, że mamy coś, co jest tak rzadkie, że występuje niemal raz na miliard” — powiedział Josh Elkington. Z szacunków Brytyjskiej Rady Przemysłu Jajecznego (BEIC) wynika, że w Wielkiej Brytanii produkuje się rocznie 11,9 miliarda jaj.

Sensacja ornitologiczna w Polsce

W Rezerwacie Przyrody Beka nad Zatoką Pucką po raz pierwszy w Polsce zaobserwowano dorosłego żurawia kanadyjskiego (*Antigone canadensis*). Odkrycia dokonali Łukasz Janocha, Samuel Sosnowski, Antoni Karolak i Marek Biegański podczas obserwacji terenowych. Gatunek ten dotąd nie był widziany na Polskę. Wywołało to euforię wśród miłośników ptaków i naukowców. Żuraw kanadyjski to gatunek występujący głównie w tundrach północnoamerykańskich w Kanadzie, na Alasce, ale także przyległych częściach Syberii np. na Czukotce. Jego pojawienie się w Rezerwacie Beka jest wydarzeniem bez precedensu.

Fot. Wikipedia.org

Fotomigawka

Para na tandemie cieszy się wspólną przejażdżką po mieście Fot. Marian Paluszkiewicz